

Színvonalas ünnepi hangverseny új ízekkel (Kocsis Klára)	3-4. oldal
1956 október 23. a Magyar Forradalom - Megemlékezés (Kutnyánszky Csaba)	4-6. oldal
Éneklő Magyarország - Regionális Kórusfesztivál Egerben (Márkusné Natter-Nád Klára)	7-10. oldal
Bárdos Lajos születésének 115-ik évfordulója - Ünnepi megemlékezés (Márkusné Natter-Nád Klára)	10-12. oldal
A Bartók Béla Férfikar sikere Kínában (Hoffner Tibor)	12-13. oldal
250. Születésnap (Kovács Mária)	13-14. oldal
A Magyar Dal Napja - Örömkoncert a MÜPA-ban (Kocsis Klára)	14-16. oldal

NépZeneSzó

Köszöntő a Deszki Népdalkör fennállásának 40. évfordulója alkalmából (Birinyi József)	16. oldal
XXIX. Csutorás Nemzetközi Népzenei és Néptánc Tábor Örkényben (Berta Alexandra)	17-18. oldal
Egy kis technika... 105. (Dr. Bruckner Adrienne)	19. oldal

Gondolataim Baka Györgyi újabb verseiről

„A természet sebe
Az Istentől elszakadt
emberi lét
a természet sebe!”

A csend jelei címmel jelent meg Baka Györgyi harmadik verseskötve, a Fényfűben és a Belső zarándok című kötetek után.

A költő Érden lakik, közel a fővároshoz, tapossa hétköznapijait, népművelő és könyvtáros, ám amit mellette alkot, az egyáltalán nem hétköznapi, az fennkölt, gyönyörű, és igen bensőséges.

Műveiről, főleg a legutóbbi, harmadik verses kiadványáról nehéz beszélni, mert annyira különleges szóképekkel él, annyira mindenkire szól, és a kitarulkozás mellett, mégis titokzatos marad.

Éppen ezért, hadd mutassam be a kötet első versét, amelynél szebben nem leplezheti le valaki önmagát, a múltban, jelenben sőt, a jövőre vonatkozóan is:

„Szabadulás:
Eddig kívül kerestem
szabadságom hasztalan,
most az ego által körbefalazva
találom az anyag áldozatában

...kívül levő magát szétosztja
elveszítve; benne lobog mélyen
a gyermekkor fényustorgású
titkokat őrző akácderjében”.

Györgyi a földön jár? Igen, de átlát a túlvilágra is. Vajon

mennyire könnyebbül meg élete nehézségeitől, amikor „Belső zarándok”-útjairól visszatér?

...”föladtam rég a támadást a védekezést csak lélegzem a lét ölében
szavaim csenddé szövi a szél...”

A verseket végig áthatja az a kérdés-válasz, hogy az ember ne a külvilágban keresse létének értelmét, hanem önmagában. Önmagában, ami által azután kisugárzik a világra, másokra, a mindenségre. Igen, Baka Györgyi kisugárzik, érezni azt is, hogy nem magányos, megtalálta azt az örömet is, amelyre teljes testi-lelki valóságának szüksége van.

Ma, amikor sokan temetik a könyveket, a lírát még inkább, akkor nagy áldás az érzékeny lelkű, az egyre durvuló világgal dacoló embernek a verseit olvasni, erőt meríteni belőle, keresni és megtalálni önmagunkat költeményei által.

Formailag szabad versek, de megtaláljuk a szonett-formához közelit, a haikut, a különböző – szabálytalan – tercincákat stb.

Baka Györgyit nem lehet skatulyázni, mint ahogy nem lehet témáit, érzelmei sokféleségét sem summázni.

Csak az ő szavaival lehet megjeleníteni, amit az ember versei olvasása közben vagy után érez:

„...Szülessék új látás bennetek,
adjátok oda magatokat egészen
a szeretetben megnyilvánuló
igazság lelkének!...”

Úgy legyen! Karácsonyi ajándéknak is szívemből ajánlom, hiszen a szeretet ünnepét ez igazán megpecsételné.

A könyv a Rím Könyvkiadónál jelent meg (Rím – Pannónia Nyomda, Budapest), a Költői arcélek sorozat 19. köteteként, Madár János szerzőszerkesztő gondozásában.

Tel.: 06/70-617-0684 E-mail: madarjanos48@gmail.com

Dr. Gerzánics Magdolna
www.gerzanic.hu

ZeneSzó	A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA - lapja XXIV. évfolyam. A szerkesztőbizottság elnöke: Márkusné Natter-Nád Klára	
	Tagjai: Kéry Mihály, Nógrády László, Ruthner Judith, Vajna Katalin, Vass M. Katalin Főszerkesztő: Vadász Ágnes	
	A szerkesztőség címe: 1011. Budapest, Szilágyi Dezső tér 6. I. em. 4. Tel.: 225 3713, E-mail: kota@kota.hu Postacím: 1537 Budapest, Pf. 406	
	Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. A szerkesztőség fenntartja az írásközleményét és tartalmát nem érintő rövidítések jogát.	
	A szerkesztőség írásbeli engedélye nélkül a lapban közölték nem használhatók fel.	
	Kiadja: A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA. Felelős kiadó: Vadász Ágnes főtítkárs	
	A lap a Nemzeti Kulturális Alap támogatásával jelenik meg.	
	Előállítja: Gál Béla - Grafika Reklám 2112 Veresegyház, Fő út 84. E-mail: asreklam@freemail.hu Tel./fax: (06-1) 376-84-90 HU ISSN 1215-0436	
Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletága 1008. Budapest, Orczy tér 1. Előfizethető valamennyi postán, kézbesítőknél.		
E-mail: hirlelofizetes@posta.hu Fax: (06-1) 303-3440 További információ: (06-80) 444-444		
Egy példány ára 300,- Ft Előfizetési díj egy évre 3000,- Ft (10 szám)		

Október 23-a, Mátyás-templom

SZÍNVONALAS ÜNNEPI HANGVERSENY ÚJ ÍZEKKEL

A KÓTA évről évre gazdag nemzeti dalkincsünk, kóruséletünk más-más arcának felvillantásával igyekszik méltó módon megünnepelni október 23-át a Mátyás-templomban adott hangversennyel. Az eltelt huszonöt év ünnepi hangversenyeire visszatekintve micsoda pompás színekre emlékezhetünk! Volt év, amikor október 23-án elsősorban nemzeti érzésünk diadalmas, világi örömujjongásos arcát mutatta fel a koncert. Másik évben a XIX. századba, romantikus nemzeti hősiességünk erkeli, himnuszos, szózat verbunkosvilágába látogattunk ezen a napon a kórusok szárnyán. Volt év, amikor az ártatlan tisztaságot sugárzó magyar gyermekének, a gyerekkórusok kapták a fő hangsúlyt. És akadt év, amikor elsősorban a bartóki-kodályi népdal tisztaságát és egyszerűségét hirdető népi gyökereinket igyekeztek felmutatni a műsorszerzők.

Folytathatnám a tallózást korábbi október 23-i ünnepi hangversenyeinkre emlékezve. Egy biztos: mindegyik soron következőnek egy kicsit más-más más volt az íze, a zamata, máig megmaradó hangulata, mint az előbbi évié. A magyar történelemnek valóban ezer színe van, és mi, lelkes és odaadó hallgatók, zeneértők és zeneszeretők közösen évről évre ezen a napon a magyar kórusok hű tükrében szemléltethetjük ezernyi színben pompázó történelmi múltunkat. Ám végső soron e sokszínűségében is egyetlen arc formálódik ki: országunk, népünk történelmi helyzetének arca, amelynek egyik dicső fejezete volt 1956. október 23-a.

Az idei október 23-i ünnepi hangverseny alaphangulatát a középkori, XV. századi magyar vonatkozású liturgikus dalkincs jegyében Szent István királyunk dicsősége határozta meg. Ennek ellenére nem volt egyoldalú a műsor, természetesen helyt kaptak benne a jelen és a közelmúlt, jobbra liturgikus témáit feldolgozó kortárs magyar szerzők, és egy régi szerző is.

Az eseményen jelen volt zenei életünk számos kiválósága: Szőnyi Erzsébet Kossuth-díjas professzor, a Zeneakadémia nyugalmazott tanszékvezető egyetemi tanára, a KÓTA tiszteletbeli elnöke; Párkai István Kossuth-díjas karnagy, a Zeneakadémia nyugalmazott tanszékvezető tanára, a KÓTA tiszteletbeli elnöke; dr. Kutnyánszky Csaba, a Zeneakadémia rektorhelyettese; dr. Mindszenty Zsuzsanna Liszt-díjas karnagy, a KÓTA elnöke és Gilbert de Greeve, a Nemzetközi Kodály Társaság korábbi elnöke. Az est fényét külön emelte, hogy az ünnepi beszédet mondó dr. Kutnyánszky Csaba az ünnep jelentőségének méltatásán felül tartalmas plusz értéket is adott: a történelmi eseményekbe ágyazott hazai kórustörténetünk szaktudományos áttekintésével is megörvendeztette a zsúfolásig megtelt Mátyás-templom hallgatóságát. Ez újdonságot adott a korábbi október 23-i ünnepi hangversenyeken mondott beszédekhez képest. (Dr. Kutnyánszky

Csaba beszédét teljes terjedelemben tudósításunk végén olvashatják.) Összességében színvonalas, választékos, értékes ünnepi beszédet és műsort kaptunk, színvonalas, választékos, értékes kórusok előadásában.

Az ünnepi beszéd és a Himnusz közös éneklése után elsőként a pécsi **Schola Sancti Pauli** XV. századi magyar liturgikus blokkot énekelt. A kórus 2001-ben alakult a Pálos rend és a pécsi pálos templom liturgikus szolgálatára. Liturgikus, egyházzenei, kultúrtörténeti konferenciák, fesztiválok gyakori résztvevője, 2013-ban két arany minősítést, első díjat, két különdíjat nyert a Mária Rádió I. Kórusversenyén, és 2. helyezést ért el a XXIII. Pécsi Nemzetközi Kamarakórus

Versenyen. CD-jük *Canticum Angelorum* címmel jelent meg. Ünnepi műsorukban elsőként szolozmakezdő fohászt hallottunk az 1430-ból való Zsigmond-kori töredékből (ez az Országos Széchényi Könyvtárban található). Utána három antifónát énekeltek Szent István király officiumából. Az Isztambuli Antifonáléban és a csestochowai Pálos Cantuálában található antifónák Szent István dicséretét zengik. Ezt két gregorián mű részlete követte: a rezponzórium a Pálos Antifonából, amelynek szövege a Jézus sírjához igyekvő asszonyokat jeleníti meg, és a Bakócz Graduáléból vett közös hitvallók miséjének introitusa a többszólamú 36. zsoltárral. Következő számuk Balthasar Resinarius, sziléziai német zeneszerző négyszólamú motettába ágyazott zsoltárrezponzóriuma volt. Érdekessége, hogy a rezponzorium főrésze a pozsonyi Knauz-antifonáléból való. Végül az offer-tóriumot hallhattuk a Bakócz Graduáléban szereplő Szűz Mária-miséből. A kórus nemcsak kevésbé ismert gyönyörű, XV. századi, középkori liturgikus zenei múltunkba vezetett el bennünket, hanem egyúttal bemutatót kaptunk a sajátos „pécsi kórushangzás”-ból is, abból a jellegzetes telt, érett, kifinomult hangszínből és éneklési, karnagy stílusból (*Fodor Gabriella* volt a karnagy), amelyik a pécsi kórusiskolához tartozó kórusokat jellemzi.

A pécsieket a **Gregor József Általános Iskola Jubilate Nagy-kórusa** követte, *Dávid Krisztina* vezényletével. Az 1956-ban alakult kórust 2007 óta vezeti jelenlegi karnagya, aki egykor maga is az iskola növendéke volt. Az iskolai ünnepségeken kívül rendszeresen részt vesznek kerületük pünkösdi kórustalálkozóján és a Kodály Zoltán Magyar

Kórusversenyen. A KÓTA által szervezett Éneklő Ifjúság minősítő hangversenyén idén márciusban **Arany Diploma és az Év Kórusa** minősítést kaptak. Műsorukon egyebek között Lassus-, Bartók-, Kocsár- és Dvorák-mű szerepelt. Kellemes és kulturált hangzásvilágú gyerekkórusról lévén szó csak további sikereket kívánhatunk nekik.

A gyerekkórus után a budapesti **Magnificat Leánykar** lépett pódiumra.

Szebellédi Valéria karnagy Szőnyi Erzsébet *Salve Regina*, Orbán György *Horae*, Tóth Péter *Mönj el sátán, mönj el!*, Gyöngyösi Levente *Sicut cercus* című művét vezényelte. A vegyeskar és a gyerekkórus után „a változatosság gyönyörködtet” erejével is ható nőikar 1990-es alakulása óta hosszú sikerlistát, számos hazai és nemzetközi kórusversenyen elért díjat tudhat maga mögött, megkapta például a

Kórusok Európai nagydíját, kórusolimpiai-díjakat, gorizi-ai, arezzói közönségszavát is szerzett. Legutóbbi sikerük idén a debreceni **26. Bartók Béla Nemzetközi Kórusversenyen elnyert nagydíj**, amellyel jogot szereztek, hogy részt vegyenek a 2015-ös franciaországi, Tours-ban rendezendő Európai Nagydíjon. Mostani fellépésük fényesen igazolta eddigi eredményeiket. A képzett, erőteljes, hajlékony, fényesen világos hangzásvilágú kórus ezen az estén is sugározta az éneklés derűs örömét, tisztán csengett a dalos leányok éneke, akár az ezüstkanállal megkocantott kristálypohár.

Komorabb, fájdalmas hangvételű volt az est záró száma, Szőnyi Erzsébet hatalmas lélegzetvételű, nagyszabású **Stabat Mater**e, amelyet a **Tardy László** vezényelte **Mátyás-templom Kórusa** adott elő. Az 1982-ben készült művet tíz évvel később mutatták be a Budavári Nagyboldogasszony-templomban. A Himnusz a Fájdalmas Anyáról alcímet viselő, Jacopone da Todi középkori költő szekvenciáját Babits Mihály gyönyörű fordításában feldolgozó himnuszt

a zeneszerző barátnője, Elma fiának tragikus halála ihlette. Az orgonát is megszólaltató tragikus hangvételű művet értő módon szólaltatta meg a **Mátyás-templom** nagy hírű kórusa és **Hock Bertalan** jeles orgonaművész. A jól képzett ének-zenetanárokból, hivatásos muzikusokból és egyházi zenét szerető amatőrökből álló kórus és zenekar 1688 óta folyamatosan működik, Magyarország egyik legrégebbi zenei együttese, számos világi egyházi rendezvény résztvevője. Az idehaza és külföldön valamint a rádióból is jól ismert együttes évente 70-80 alkalommal szerepel, fellépett például az 1991-es római Szent Péter-bazilikában ünnepi vespérsal. A **Stabat Mater** mostani előadása az ünnepi hangverseny méltó, himnikus megkoronázása volt.

Kocsis Klára

1956. OKTÓBER 23. A MAGYAR FORRADALOM - MEGEMLÉKEZÉS

Tisztelt Ünneplő Közönség!

25 évvel a rendszerváltás után, mely az 1956-os forradalom követeléseinek történelmi érvényre jutását is jelentette, elmondhatjuk, hogy emelkedett lélekkel tekinthetünk vissza a forradalom vívmányaira, és büszkén hajthatunk fejet a forradalom mártírjai előtt, hiszen áldozatuk nem volt hiábavaló. Mint annyiszor a történelem

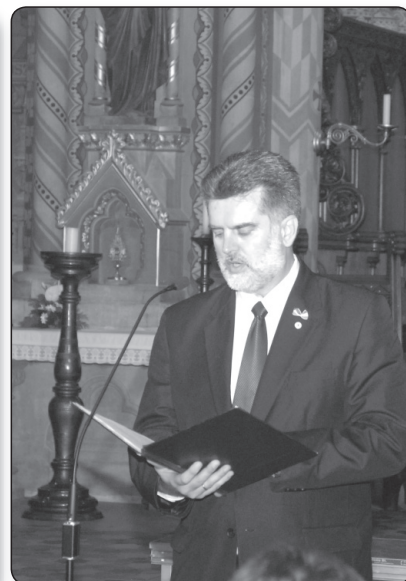
során, a tettek, gondolatok szabadsága iránti vágy újra és újra a fény felé tört. Talán ezért is találhatunk sokszor megrendítő párhuzamokat a költészet terén is.

Vörösmarty Mihály 1850-ben írt *Előszó* című költeményéből idézek:

Öröm - s reménytől reszketett a lég,
 Megszülni vágyván a szent szózatot,
 Mely által a világot mint egy új, egy
 Dicsőbb teremés hangján üdvözölje.
 Hallottuk a szót. Mélység és magasság
 Viszhangozák azt. S a nagy egyetem
 Megszűnt forogni egy pillantatig.
 Mély csend lőn, mint szokott a vész előtt.

Mi vezetett a Vörösmarty által akaratlanul is megjósolt „mély csendig”? Engedjék meg, hogy a korabeli zenei közélet és kórusélet szereplőinek szemüvegén keresztül láttassam az elnyomó politikai rendszert és az ellene küzdőket.

Az elnyomás hétköznapi áldozatait csak kevesen ismerték fel. Lehet, hogy a hatodikos Julcsi kimaradása az iskolából és a kórusból csak évtizedekkel később nyert magyarázatot, amikor már

lehetett beszélni arról, hogy a családjukat politikai okból kitelepítették. Az 1969-ben újjáalakult **Solymári Férfikar** kórustörténetében olvashatjuk a következőket: „Solymár első férfikórusát 1885-ben *Hugo Laurösch* osztrák mérnök alapította. A kórus 1932-ben vette fel a **Cecilia Dalkör** nevet és 1946 tavaszáig működött. Ekkor a tagok nagyobb része kitelepítés sorsára jutott, így a kórus működése megszűnt.” De a megszűnés fenyegette azt a kórust is, amely nem vállalta fel a mozgalmi dalok másorra tűzését, vagy az un. „szocialista értékek” iránt elkötelezett kétkezi munkások megfelelő arányát biztosító tagtoborzást. Szeretném megkímélni önöket attól, hogy az ideológiai alapon szerkesztett műsorok mára méltán elfeledett szovjet és magyar szerzőit felidézzem.

Nem egy esetben az énekkart nem a kultúrelvet művelőinek tekintették, hanem eszköznek, vagy inkább napirendi pontnak. Nehéz és nyomasztó évekkel kellett szembenéznie az énekkaroknak.

Erről tanúskodik egy irattári dokumentum a Nagymarosi Férfikórusról. A Pest megyei Tanács

Igazgatási Osztálya 1951. április 15-án kelt határozatával „a tárgyban jelzett egyesület nyilvántartásból való törlését rendelte el.” Bár az énekkart betiltották, de közösségét nem tudták feloszlatni. Kirándulások, majálisok, esküvők tartották össze az énekkar tagságát. 1956-ban emiatt az énekkar tagjai közül többet meg is hurcoltak. Ebben az időszakban az énekkart cserkész-énekkarként tartották számon, mivel a fiatal kórustagok valamennyien cserkészek voltak.

A hazai kórusok jelentős része olyan erős közösséget alkotott, hogy az ideológiai nyomásgyakorlás elől lelki menedéket tudtak nyújtani a hétköznapi életben.

Az 1950-es évek elejére felgyorsult az egyházi kórusok megszűnése is, ami annak is köszönhető volt, hogy a szocialista világrend éber védelmezői még a templomba-jarást is ellenőrizték, sőt ha teheték, megtorolták. A forradalom után erősödött a kommunista diktatúra nyomása, melyre jó példa, hogy 1959. május 10-én a pécsi Ferences plébániatemplomban lezáratták a kórust, ezzel lehetetlenné vált az 1929-ben *Agócsy László* által alapított, nagy múltú **Szeráfi Kórus** működése. (A Szeráfi Kórusba később *Nagy Ernő* karnagy úr áldozat-

tos munkája lehelte új életet, egy évtizeddel a rendszerváltás után.)

A kommunista elnyomó hatalom által felügyelt és „kézivezérelt” Magyar Rádió ideológiai kalodájából néha kihallatszott a túrt kategóriájába sorolt kortárs szerzők egy-egy műve. 1953-ban mutatták be Járdányi Pál Vörösmarty c. szimfóniáját, Sugár Rezső Hósi ének c. oratóriumát, utóbbi Hunyadi János nándorfehérvári diadaláról és a hős vezér haláláról szólt. Ritkábban ugyan, de azért megszólalhattak Szervánszky Endre, Farkas Ferenc és mások művei is.

1955. december 12-én csendült fel a Rádióban Kodály Zoltán Zrínyi szózata c. vegyeskara. Szövegét Zrínyi Miklós Török Áfi-umából maga Kodály állította össze. Új alkotását *Vásárhelyi Zoltán* vezényletével a Rádiókórusnak és a baritonszólót éneklő *Palló Imrének* ajánlotta. A látomásszerű kantáta által megfogalmazott gondolatokon túl a „Ne bánts d a magyart!” felkiáltás volt az, ami miatt a művet hosszú évtizedekre számúzták a Rádió műsoraiból. Nem sokkal a forradalom előtt, 1956. szeptember 4-én a Károlyi kertben (majd nem sokkal később a Nemzeti Múzeum lépcsőjén) szólalt meg először Petőfi Sándor Nemzeti dala Kodály férfikari feldolgozásában, a Honvéd Férfikar előadásában, *Vass Lajos* vezényletével.

Kerékygártó László, az egyik budapesti kórus tagjának naplójából idézek:

„1956. október 23-án egy szép, napos, de hűvös őszi napra ébred-

tünk. Mindenki a szokásos időben dolgozni ment, jómagam a Georghiu Dej (a későbbi Ganz) Hajógyár villamos műhelyében dolgoztam Benke Józsi basszus kórustársammal és Pataki Palival a tánckarból. Amikor a munkahelyünkre beléptünk, mindenki asztalán egy stencilezett cédula várta, a következő szöveggel: *Fiatalok, munkások, diákok! Ma 14 órától nagygyűlést tartunk a Műszaki egyetem előtt, gyertek, feltétlen számítunk a megjelenésekre! – Már esteledett, amikor híre terjedt a kollégiumban, hogy döntik a Sztálin-szobrot.*

A többi már történelem.

Vörösmarty Jósolata dereng át ismét a történelmi múltból:

*Kié e hon, ha nem miénk?
Ha érte mindent megtevének,
Ha tiszta kézzel áldozánk,
S lettünk, mi eddig nem valánk:
Nincs hatalom,
Mely visszanyom.
És még neked virulnod kell, ó Hon,
Mert Isten, ember virraszt pártodon.*

Az amatőr- és az iskolai ének- és zenekarvezetők által életre hívott Zeneművészek Szabad Szövetsége Ideiglenes Forradalmi Bizottságot választott. Szakmai követelésesei közé tartozott, hogy a Zeneművészeti Főiskolán töröljék el a marxizmus-leninizmus tantárgyat, szervezzék át a Hanglemezyártó Vállalatot és a hangversenyéletet (időközben eltávolították a Filharmónia igazgatóját is), javítsanak a Magyar Rádió zenei műsorain és hozzák haza a korábban emigrált világhírű magyar zeneművészeket. A Tanács egyben elhatározta, hogy amíg szovjet csapatok vannak Magyarországon, addig hallgatnak a magyar zenészek. Mivel a forradalomban megsérült a Magyar Rádió épülete, így sokáig a rádióadásokat az Országházból sugározták. Szünetzenének Beethoven: Egmont-nyitányát választották. Ez a zene vált a forradalom, később az eltiport magyar szabadság elesett harcosainak jelképévé.

A magyar értelmiség forradalmi bizottsága 10 pontból álló felhívást tett közzé. Az aláírók között megtalálható Szervánszky Endre és Járdányi Pál zeneszerző neve a Magyar Zeneművészek Szövetsége képviselőjében is. Utóbbi tevélegesen is részt vett a forradalomban: felvonulásokon vett részt, kiáltványokat fogalmazott.

Az Operaház társulati ülésén megalakult egy 60 tagú bizottság, mely a következő év tavaszáig, az új igazgató kinevezéséig működött. A tervek szerint Verdi Rekviemjével nyitottak volna a szovjet csapatok kivonása után. A kijárási tilalom miatt nem voltak előadások, a zenekar és a balett-társulat fele disszidált.

Az Írószövetség vezetősége úgy értesült, hogy az elfogott fiatalokat a Szovjetunióba szállítják. Ennek hatására tiltakozó nyilatkozatot adtak közzé, amelyet a magyar szellemi élet kiválóságai – köztük a Rákossal dacoló Kodály Zoltán, valamint a nemzetközileg is ismert karmester, Ferencsik János – írtak alá.

Kerékyártó László naplója később a napló így folytatódik: „de-

cember elején kezdett éledezni az együttes, akkor szembesültünk azzal a helyzettel, hogy ki jött vissza énekelni és ki maradt távol.” (Értsd: kit börtönöztek be, vagy menekült külföldre.) A kórus ekkor vesztette el egyik karnagyát is.

A Győri Liszt Ferenc Kórus almanachjában olvashatjuk a következő megkönnyebbült sorokat az 1956-os évről: „Mozgalmi dalok mellett madrigálok, Kodály és Bárdos népdalfeldolgozásai található ekkortájt a műsorban. 1955 már meghozza az első külföldi szereplés lehetőségét a csehszlovákiai Nagyszombatban. 1956-ban a kórus együtt maradt, egyetlen hiányzó sem volt, amikor decemberben újra kezdtük a próbákat.”

1957. január 14-én Pécsen a Pécsi Filharmonikus Zenekar Vaszy Viktor vezényletével Beethoven-műveket játszott. Az Eroica szimfónia „Marcia funebre” (Gyászinduló) jelzetű második tételét a közönség állva hallgatta végig, emlékezve 1956 őszének halottaira.

A Zeneművészeti Főiskolán október 23-án volt az utolsó tanítási nap, utána szünet következett. A főigazgatótól, Zathuretzky Edétől kezdve sok ismert művésztanár, karmester hagyta el Magyarországot és a hallgatók száma is nagyon megfogyatkozott a következő tanévre. Kodály Zoltán a tanévzáró ünnepségen viharos, jégveréses esztendőnek nevezte az évet, és megállapította, hogy „az időjárásához képest a termés jó, várakozáson felül”.

Lajtha László VII. szimfóniáját 1957-ben Párizsban mutatta be a Rádiózenekar Lehel György vezényletével, de a mű felvételére – mivel eszméiségében az 1956-os forradalom eltiprásáról szól – csak 25 évvel később, 1983-ban kerülhetett sor.

Kedves Egybegyűlteik!

A forradalom utáni évtizedek még bőséggel szolgáltattak történeteket a kórusok mellett működő jó- és rosszindulatú politikai kísérőkről, a művészeti élet komisszárjairól, vagy éppen bátor és igaz hazafi karnagyokról, kórustagokról.

Emlékezzünk a mai napon a forradalom hőseire, töltsön el bennünket az az öröm, hogy a kórusok nagy családját már nem szabdalják ideológiai határok, (a mai koncert is bizonyosság rá, hogy a templomi énekkarok is elfoglalták méltó helyüket a kórusok családjában). Ünnepejük ma a forradalom dicsőséges napjait!

Végezetül Vörösmarty szavaival szeretném megköszönni megtisztelő figyelmüket:

*Mit a művészet, tudomány
Csodásat, üdvöst hagy nyomán,
Adjuk meg e hazának azt
A hervadatlan szép tavaszt.
Múlt és jövő
Így egybe nő.
Mert még neked virulnod kell, ó Hon,
Fölül időn és minden sorsokon.*

Kutnyánszky Csaba

ÉNEKLŐ MAGYARORSZÁG

Regionális Kórusfesztivál Egerben

A Cantus Agriensis Kulturális Egyesület és az Egri Kulturális és Művészeti Központ közös rendezésében tartották 19. alkalommal, közel 500 énekes részvételével a nagyszabású rendezvényt

A nyitóhangverseny 2014 október 18-án volt az Eszterházy Károly Főiskolán, az **Agria Vegyeskar** közreműködésével, karnagyuk *Dudás Anna*.

Október 24-én Karnagy Klub keretében „A zene mindenkié” Kodály Zoltán pedagógiai öröksége címén kiállítás nyílt meg a Kecskeméti Kodály Intézetért Alapítvány gondozásában, a EKMK Bartakovics Béla Közösségi Házban. Október 25-én a Díszteremben tartották a Fesztivál és Minősítő Hangversenyt.

A hangverseny fővédnöke Prof. Szőnyi Erzsébet.

Ünnepi köszöntőt *Ponyi László* a Nemzeti Művelődési Intézet Heves Megyei Iroda vezetője mondott. Kiemelte a Fesztiválnak az egész régióra ható kulturális jelentőségét, elismeréssel méltatta *Bimbó Zoltán* az Egri Kulturális és Mű-

velődési Központ főmunkatársának munkásságát akinek köszönhető, hogy két évtizede folyamatosan ébren tartja e tevékenységet, igényes szintre emelve az amatőr kórusmozgalmat.

A Fesztiválra 13 kórus jelentkezett, voltak akik részvételüket jelezték és voltak akik minősítést kértek. A zsűri tagjai: *Ember Csaba, Vadász Ágnes, Dr. Kis Katalin*.

A fellépés sorrendjében röviden bemutatjuk a kórusokat – a műsorvezető *Somodi Zoltán*, ismeretöjé alapján:

Abauji Pedagógus Kórus Egyesület. Vezényelt és zongorán kísért: *Buchala István*.

Az Abauji régióban már 1958-ban megalakult egy férfikar az Encs környéki falvak pedagógusai-ból, néhány év múlva vegyeskarrá bővült, és azóta is folyamatosan működik, a kórustagok 10 településről járnak a próbákra Encs városába a kórusmuzsika szeretete által vezérelve.

Mezőkeresztesi Férfikórus, Vezényelt: *Zoller János*. “A Mező Keresztesi éneklő társulat létrejött az Úr 1856. évében szeptember hónapban, *Tóth*

József orgonista úr által.” 20 keresztesi parasztember – a helybéli református gyülekezet tagjaiból – alakította meg

a ma is működő férfikórus elődjét – olvashatjuk abban a nagyon értékes, hajdani jegyzőkönyvben, amelyben felsorolják az alapítók nevét és amely tartalmazza az “Alapszabályok”-at is. Az eltelt 158 év alatt nem volt mindig zavartalan a kórus fejlődése, számos történelmi vihart élt át, gyakran volt szükség újbóli szervezésre, a csoport életre keltésére. Ennek köszönhető, hogy daloló nagyapák után az apák, a fiak, sőt unokák következtek és dalolnak ma is a kórusban Mezőkeresztesen. Tisztesség és dicsőség dolga volt dalárdistának lenni. Repertoárjukban első sorban népdal feldolgozások (katona-dalok, bordalok, szerelmes dalok) valamint egyházi énekek és opera részletek is szerepelnek.

Sonore Vegyeskar, Budapest. Vezényelt: *Mohai Tibor György*

A kórus 2004 őszén alakult a budapesti XVIII. kerületi Pedagógiai Intézet és a Karinthy Frigyes Gimnázium támogatásával, most, októberben ünnepli 10 éves megalakulását. Tagjai: pedagógusok, diákok és mások. Több mint 200 fellépés színesítette a Kórus életét Budapesten különböző művelődési házakban, oktatási és szociális intézményekben. Több kiváló énekkarral együtt nagyszabású produkciókban vettek részt a Művészetek Palotájában. Számos külföldi szereplésük volt, és szakmai elismerésben részesültek. A karnagy zeneakadémiai diplomák megszerzése után, immár 27 éve, folyamatosan tanít ének-zenét és kórust vezet Budapest középiskolaiban. Jelenleg a Karinthy Frigyes Gimnázium ének-zene tanára.

Minősítésük: Gálakórus

Melódia Kamarakórus, vezényelt: *Mesterné Sándor Tímea*.

A Kamarakórus Nagytálya és Maklár kulturális életében jelentős

szerepet betöltő civil szervezet. 2008-as alakulása óta *Mesterné Sándor Tímea*, az egri Farkas Ferenc Zeneiskola szolfézs - zeneelmélet - karvezető szakos tanára vezetésével közel 100 fellépést tudhat háta mögött. Repertoárjukban a klasszikus kórusirodalom több korszaka megjelenik, de énekelnek értékes könnyűzenei feldolgozásokat, musicaleket is, az igényes zene iránti elkötelezettség számukra alapfel-tétel. Az amatőr kórus számára a közös éneklés öröme értékörző, értékteremtő jó hangulatú munka, amely nem csak az aktív résztvevőknek, hanem a hallgatóknak is élményt jelent.

Minősítésük: Gála Kórus

A Fesztivál hangversenyen egy külföldi vendégkórus is szerepelt az:

Echo II Kórus – Nowy Sącz, Lengyelország.

Karnagy: *Marian Salamon*.

A férfikar 1991-ben alakult a Nowy Sącz-i Szent Kázmér Római Katolikus Plébánia kötelékében. Létrehozásával azt a hagyományt kívánták újraéleszteni és folytatni, melyet a háború előtt működött, 1901-ben alapított Echo Kórus teremtett. Fellépnek egyházi és vi-

lági ünnepeken, szerepléseik kiterjednek egész Lengyelországra, és nagyszámú külföldi fellépéseikre. Gazdag repertoárjukból szép válogatást mutattak be e hangversenyen, a közönség nagy szeretettel fogadta a szépen éneklő kórust.

Karcag Város Vegyeskara, kamaraegyüttes, vezényelt: *Lőr-Kerekes Ágnes*. A kórus elődje 1911-ben alakult, mint Iparos Dalárda. Számos változás, karnagy és tagcsere után 2003-ban Kerekes Ágnes vette át a kórus vezetését. A jelenlegi tagsággal 2008 óta dolgoznak együtt. Rendszeresen fellépnek a megyei kórustalálkozókon, részt vesznek az „Énekel az ország” programjában, fellépnek a Művészetek Palotájában. A kórus számos bel és külföldi szereplésen, két CD felvételen, nemzetközi, országos és minősítő hangversenyen ért el szép sikereket.

Tokaj Város Vegyeskara, karnagy: *Pásztor Istvánné*. A kórus 1988-89-ben alakult, most 2014-ben ünnepelte fennállásának 25 éves évfordulóját. Teljes létszámuk 42 fő. Énekel a város minden társadalmi rétege, a barátság, a zene szeretete, a

komoly, felelősségteljes munka az együttest közösséggé kovácsolta. Évente 15-20 fellépésük van. Tevékenységüket Tokaj város vezetése is elismerte: 2009-ben Pro Urbe-díjat kapott a kórus, és ugyanezt az elismerést kapta 2002-ben a kórus vezetője, Pásztor Istvánné is. Kiterjedt külföldi kapcsolataik vannak. Bejárták Európa nagy részét és szoros barátság alakult ki határon túli magyar kórusokkal. Fenntartójuk nincs, csupán támogatóik vannak, egyesületi formában működnek.

Minősítés: Fesztiválkórus

Family Singers Énekegyüttes, vezényelt: *Tóth Vilmos*.

Az együttest 2013. áprilisában alapították, és a nemzetközi komolyzenei életben egyedülállóan egyetlen család tagjai alkotják: két nővér, gyermekeik és az egyik apa. Az alapító család életében a zene addig is meghatározó szerepet játszott, míg a gyerekek elég nagyok lettek a családi együttes létrehozásához. A szülők gyerekkoruktól folyamatosan énekelnek kórusokban, számtalan hazai és európai versenyen, fesztiválon, kurzuson vettek részt. A gyerekek kicsi koruktól énekelnek kórusokban, hangképzést, szolfézst, hangszeres zenét tanulnak.

A kisebbek e légkörben nőnek fel és egyre komolyabban vesznek részt a családi együttesben is. A teljes fellépőlétszám: három felnőtt, hat 9-17 év közötti és egy

már nagykorú gyermek. További három kisgyermek készül a csatlakozásra, amire alkalmanként már most is van példa. Törekvésük, hogy egyre igényesebb és szebb műveket egyre emelkedő színvonalon mutassanak be. Kiemelt küldetésnek tartják, hogy Kodály Zoltán szellemi örökségének és zenepedagógiai koncepciójának megőrzéséhez, oktatásához, terjesztéséhez hozzájáruljanak, világszerte bemutassák, népszerűsítsék. A széles körű repertoárt folyamatosan bővítik, gyakran készítenek saját átiratokat is. Műsoraikat a cappella, hangszeres kíséret nélkül adják elő. A művészeti vezető és a feldolgozások készítője a családfő *Tóth Vilmos*, de a művészeti koncepciót közösen alakítják ki. Az oktatási vezető *Tóthné Vermes Zita*.

Minősítésük: Fesztiválkórus

Kiskunfélegyházi Zenebarátok Kórusa.

Karnagy: *Szatmári Imre*.

A Kórus 1995. szeptember 8-án alakult zenekedvelő és a közösségi éneklésben örömet leelő, különböző foglalkozású felnőttekből, létszámuk kb. 40 fő, 2003 óta, művészeti vezetőjük Szatmári Imre. Számos helyi illetve hazai fellépés, önálló koncert, vendégszereplés mellett az eltelt idő alatt folyamatosan bővült zenebaráti körük. Minősítő hangversenyeken is sikeresen vállalták a megmérettetést. Munkájukat 2006-ban „Kiskunfélegyházáért” kitüntetéssel, a kórus vezetőjét, Szatmári Imrét, 2012-ben a „Kiskunfélegyháza Város Közművelődésért” kitüntetésben részesítette a város.

Minősítésük: Hangversenykórus

Grassalkovich Énekegyüttes, Hatvan.

Karnagy: *Molnár Tamás*.

A kórus 2003 nyarán alakult amatőr tagokból, Molnár Tamás karnagy vezetésével. Céljuk a zenei ízlésformálás, igényes kórusmuzsikával színesíteni Hatvan város zenei palettáját, előadásukkal örömet szerezni hallgatóságuknak. Az énekegyüttes rendszeresen szervez önálló hangversenyeket, nyári kórustáborokat, folyamatosan jelen van a kórustalálkozókon, külföldi megmérettetéseken. Rendszeresen részt vesznek az Énekel az ország rendezvénysorozatában, melynek koronájaként a MŰPA színpadán vagy a Margitszigeten szólatatják meg a nagy oratórikus műveket többszáz énekes társaságában. A zenei kultúra területén kifejtett magas szintű tevékenységük elismeréseként elnyerték a Prima Primissima megyei közönségdíját, valamint 2013-ban a Heves megyéért kitüntető címet. 2013 őszén „A zene mindenkié” című 3 részes előadásorozatban népszerűsítették Kodály műveit híres művészek társaságában, majd szereplői voltak a „Muzsikál a Zagyva” szintén 3 koncertes barokk karácsonyi hangverseny sorozatnak. Az énekegyüttes 2013 ok-

tóberében ünnepelte 10 éves fennállását egy jubileumi hangversen-nyel és egy CD kiadásával.

Minősítésük: Fesztiválkórus

Gesualdo Kamarakórus, Budapest.

Karnagy: *Stimecz András*, ő alapította az együttest 2000 novem-berében. A kórus létszáma 25 fő. Repertoárjuk főleg reneszánsz mise-, motetta- és madrigálirodalomból, valamint 20. századi kórusművekből áll, de szívesen énekelnek minden korszak és föld-rajzi terület kórusirodalmából, főként magyar, angol, német, olasz, francia és latin nyelven. Évente 15-18 koncertet adnak. Rendszeresen koncerteznek a Magyar Nemzeti Múzeum-ban, a próbáiknak otthont adó Albertfalvi Közösségi Házban és Szent Mihály templomban. Emellett egyéb fővárosi és vidé-ki helyszíneken hallhatja őket a közönség. 2003 decemberében a Pesti Vigadóban megrendezett

III. Kodály Zoltán Kórusversenyen "kamarakórus" kategóriában 2. helyezést értek el. 2011 októberében az Olaszországi Riminiben megrendezett nemzetközi kórusversenyen értek el helyezést. 2012 októberében Rómában koncertturnén vettek részt. Az "Ézredév a ze-nében – II. János Pál pápa tiszteletére". 2011 óta egyesület keretében működnek.

Minősítésük: Hangversenykórus

Andante Kamarakórus, Eger.

Karnagy: *Korepta Katali*.

A Kamarakórus 2003-ban alakult, s már az alakulás évében Fesz-tiválkórus lett. 2004-ben Nívódíjba részesült, 2005-ben pedig az Éneklő Magyarország Kórusfesztiválon "Hangversenykórus" minősítést ért el. Az ezeket követő éveket számtalan sok fellépés, jótékony-sági estek, különböző találkozókon való részvételek, önálló koncertek jellemezték. 2013-ban döntő változás állt be a kórus életében. Király Katalint, az alapító karnagyot más városba szólította a hivatása. Így *Réz Lóránt*, majd *Korepta Katalin* folytatta tovább a munkát. A kórustagok soraiban is történtek változások. De ez a kis baráti közös-ség próbál most újjászülni, s felépíteni a több mint egy évtizede megkezdett munkát. A kórustagok szeretnék újra megosztani a zene, a közös éneklés örömet a hallgatósággal a repertoárjukon minden zenetörténeti korszak kiváló szerzőinek alkotásaiból megszólaltatott művek előadásával.

Cantus Agriensis és Cardinal Mindszenty Kórus.

Karnagy: *Gergely Péter Pál*.

A Csokonay-díjas kulturális Egyesület 1992 januárjában alakult, hogy a magyar zenekultúra értékes hagyományait megőrizze, népszerűsítse, zenei fesztiválokat szervezzen, részt vegyen hazai és nemzetközi kórusfesztiválokon. Belföldi és külföldi kapcsolatokat építsen kórusokkal és ze-nei együttesekkel. Tevékenységük közművelődési és művészeti szempontból is jelentős Egerben és az Észak-magyarországi régióban. Az együttes tanárokból és más értelmiségiekből, főiskolásokból áll, ze-netanárok is vannak köztük, néhányan maguk is kórust vezetnek. A kórus repertoárja a gregorián korálistól a leg-modernebb stílusirányzatokig terjed. Kiemelt helyen említjük meg Kodály Zoltán, Bartók Béla, Bárdos Lajos, Kocsár Miklós, Farkas Ferenc, Orbán György, Halmos László műveit, melyek tolmácsolását mindig elsőrendű fel-a-

datának tekintette a kórus. A kórus rendszeresen fellép Észak-Magyarország zenei rendezvényein, ifjúsági hangversenyeket zenei ismeretterjesztő műsorokat szervez. Az elmúlt 19 évben, több mint 300 önálló hangversenyt adott és közel 50 alkalom-mal közreműködött állami ünnepeken, kiállítás megnyitókön, zenei fesztiválokon, és nagyszámú külföldi fellépésen, versenyeken, minősítésen, kiváló eredménnyel. Közművelődési tevékenysége az elmúlt 10 - 15 évben igen jelentős. Az Észak-magyarországi régióból közel 200 szervezettel tart kapcsolatot, akik rendszeresen részt vesznek több művészeti fesztiválon, így az Éneklő Magyarország Regionális - Nemzetközi Kórusfesztiválon. Művé-szeti vezető: Gergely Péter Pál karnagy a Miskolci Egressy Béni Zeneiskola hegedű-és kamarazene tanára. Az Egressy Ifjúsági Szimfonikus Zenekar karnagya. Ügyvivői, menedzseri munkákat *Bimbó Zoltán* látja el, aki közel 35 éve szervezi Heves Me-gyében és a régióban amatőr művészeti együttesek szakmai találkozóit, minősítő hangversenyeit.

* * * *

Délután, a hangverseny bemutatóinak félidejé-ben volt a – minden évben megrendezésre kerülő

Szónyi Erzsébet

alkalmából, aki immáron 10-ik esztendeje a Fesz-tivál fővédnöke.

Ünnepi megemléke-

Karnagyi Klub. Ez év-ben elsőként, *Szónyi Erzsébet* Kossuth-díjas zeneszerzőt köszöntöt-ték 90-ik születésnapja

Dr. Márkusné Natter-Nád Klára

zést Bárdos Lajos születésének 115. évfordulója alkalmából tartották. A neves magyar zenepedagógus, Kossuth-díjas zeneszerző gazdag életútját ismertette és méltatta **Dr. Márkusné Natter-Nád Klára**.

A családi krónika rejtett eseményeiről, az édesapa gyermekkoráról, fia **Daróci Bárdos Tamás** zeneszerző számolt be, érdekes adatokat megemlítve a hallgatóság nagy örömeire.

* * * *

A Fesztivál bemutató hangversenyének befejeztével a zsűri megbeszélését követően került sor az Éneklő Magyarország 19. Országos Kórusminősítő eredményhirdetésére, a díjak átadására. A zsűri nevében **Ember Csaba** értékelte a Fesztivál résztvevőinek munkásságát, elért eredményeit. Elsőként a „részvételre” jelentkezők kapták meg a díszes oklevelet. Majd a minősítettek vehették át a

Daróci Bárdos Tamás

„minősítő oklevelet”. A karnagyok átvételkor a hagyományokhoz híven egy óriás kalácsot kaptak, virágot és egy üveg Egri bort. A közreműködő kórusok óriási tapsviharral ünnepelték karnagyukat. Érezhetően boldog öröm árasztotta el a termet aminek minden jelenlévő részesévé vált. Az érzelmek őszinte megnyilvánulásának legkifejezőbb módját fejezte ki a befejezésként felhangzó Bárdos Lajos: „Tábortűznél – Szellő zúg távol” dalának közös éneklése.

Köszönet illeti a szervezőket fáradhatatlan munkájukért és a támogatókat: Nemzeti Művelődési Intézet; Nemzeti Kulturális Alap, KÓTA, akiknek a segítségével létrejöhett az „Éneklő Magyarország” országosan kiemelkedő rendezvénye.

Márkusné Natter-Nád Klára

BÁRDOS LAJOS SZÜLETÉSÉNEK 115-IK ÉVFORDULÓJA

Ünnepi megemlékezés. Elhangzott Egerben a Regionális Kórusfesztiválon

Bárdos Lajos a 19-ik század utolsó évében, 1899-ben született, október 1-jén, és 1986. november 18-án hunyt el. Élete és életműve meghatározója a 20-ik század magyar zenei életének.

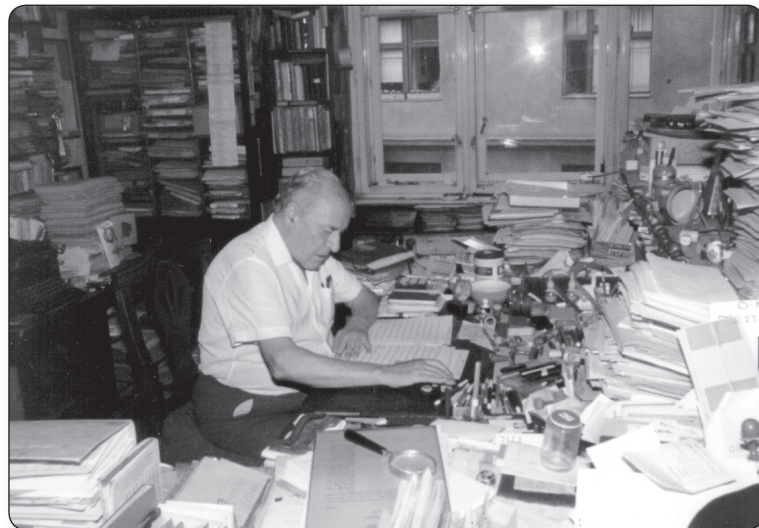
Bárdos Lajos életében nagyon sokat tett a magyar zenei élet, a magyar kórusélet fejlődéséért, az utókor meghálálja megemlékezéseivel. Tanítványai, tisztelői és a Bárdos család már az azt követő esztendőben megalakították a Bárdos Lajos Társaságot, feladatul vállalva tevékenységének megismertetését, tovább éltetését. Iskolák, kórusok, társaságok vették fel nevét, hogy fenntartsák emlékét és a zeneszerző műveinek eleven jelenlétét.

A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetsége - KÓTA - és a Bárdos Társaság közös rendezésében, 2014. október 4-én ünnepi, szerzői hangversenyre emlékezett a zeneszerző életművére, születésének 115. évfordulója tiszteletére. E jubileumi év alkalmából mintegy hatalmas boltív formájában szeretném bemutatni azt a gazdag életművet – az első írott népdalgyűjteménytől, az utolsó könyvig – ami éppen a népdal jegyében megjelent.

Bárdos Lajos a Zeneakadémián Kodály Zoltán zeneszerzői osztályába járt – és saját szavait idézve: „ez négy feledhetetlen év volt! ... Élete nagy szerencsésének tartotta... és amit mindig kiemelt az a népdalok megismerése volt, ami valóban életre szóló élményt jelentett számára, és minden megnyilatkozásában érvényre jutott. Már 1921 nyarán így nyilatkozott: „Első zeneakadémiai évem már mögöttem volt. Akkoriban ismerkedtünk meg a népdallal, mint rendkívüli hatású újdonsággal. A feledhetetlen bakonybéli táborozáson kezdtem tanítani a magyar népdalokat. Tudtommal ez volt az első eset, hogy fővárosi diákok ajkára kerültek falvaink szépséges dallamai”.

Pályakezdését az énektanítás és a kórusmunka jelentette. Egykori iskolájában az I. kerületi Werbőczy Gimnáziumában – ahol a cserkész mozgalomban már serdülő korától részt vett – kapott énektanári állást, és a Városmajori templom Cecilia kórusának karnagyi feladatait vállalta el. Ekkor kezdte komponálni műveit egyrészt kórusa számára, másrészt a cserkészlet összejövetelére adtak lehetőséget kisebb művek megírására, előadására. Így született a Kis kece lányom dallamára Dr. Márkus Miklós szövegével – aki iskolatársa, és élete végig barátja volt – a ma már világszerte, több nyelvre lefordított – egyik legismertebb kórusműve a „Tábortűznél – Szellő zúg távol”.

Rendben felsorolhatjuk gazdag és színes életútjának egy-egy

irányát. Tanár, és zenetudós, 40 éven át volt a Zeneakadémia (Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem) kiemelkedő tanáregyénisége, tantárgyak létrehozója. 14 tantárgyat tanított. Az általa oktatott tantárgyak egy részének tartalmát maga dolgozta ki. – 1928-ban Harmath Artúr hívta meg az Egyházkarnagyképző és a Középiszkolai Énektanárképző tanszakra Ő volt a TANÁR ÚR csupa nagybetűvel, akit rajongásig szerettek növendékei. 1949-ben azonban megszün-

tették az egyházzenei tanszakot és évekig távol tartották a hivatalos zenepedagógus képzéstől. Ám a két évvel később megalakult Zenetudományi tanszakon már ismét a zeneelmélet elismert professzora lehetett. – Nemrég jelent meg a Zenetudományi tanszak egyik volt növendékének – ma elismert zenetörténész visszaemlékezéseiben – Bárdos Lajosról való nyilatkozata: „*a legzseniálisabb koponya volt és tanulni is rengeteget lehetett tőle.*” – *Zenetudományos munkásságának kiteljesedését a Zenetudományi tanszakon végzett munkája jelentette. Több évtizedes zeneelméleti, stílusismereti kutatásainak eredményeit végső formába öntve kötetekben jelentette meg.*

Bárdos Lajos *Kossuth-díjas zeneszerző, Érdemes és Kiváló művész* és további számos több díj tulajdonosa. A komponálást ifjúkorában kezdte, ám zeneszerzői munkássága hamar áthangolódott a kórusmuzsikára – így nyilatkozott egy interjúban: „*magam komponáltam műveket a kórusom részére...Itt tanultam bele abba, mi az énekszerű.*” Ezzel adta meg saját maga a választ, az egyik alapvető okát művei elterjedésének. A több mint 800 művet komponáló szerző egyházi és világi művei között gazdag választékot talál minden korosztály, különböző színvonalon éneklő kórusa. Mély érzelmű egyházi művei, költők verseire írott csodálatos gazdagságot bemutató kórusai mellett, a magyar népdal ízét, hangulatát, humorát varázsolta népdalfeldolgozásaiba. – Kezdetben a **Magyar Kórus**nál jelentek meg kiadványai, majd annak államosítását követően a Zeneműkiadónál. Legutóbb a 8 kötetes *Musica Sacra* sorozat, Bárdos Lajos egyházi kórusművei az Editio Musica kiadásában jelent meg.

Szerencsére az emlékek megőrzésére megalakult a Bárdos család összefogásából a *Bárdos Múzeum*. Az egykori lakóházban a Budapest II. kerületében Margit krt. 64/B -ben a szépen berendezett látogatható múzeum vezetője, igazgatója *Brücknerner Bárdos Ágota*. A rengeteg könyv, irat alapvető dokumentumok között, azonban még nagyon sok kézirata alussza csipkerózsika álmát. Ennek élő példája, hogy az október 4-iki szerzői hangversenyen, két szinte elfeledett mű került előadásra – *Nagy Márta* zongoraművésznő és *Sapszon Ferenc* karnagy kutató munkájának eredményeként: *Népdalszvit zongorára* – keletkezési éve 1926. valamint az 1954-ben komponált: *Somogyi kalászok - népdalszvit, népi zenekarra és vegyeskarra*.

Bárdos Lajos zeneszerzői munkássága és szervezői készsége egyesült amikor a megjelent kórusművek kiadására 1930-ban megalapította Kertész Gyulával – a Magyar Kórus Kiadót – Igen nagy jelentősége volt annak, hogy a nagyszámban megjelent új kórusművek, egyszerű és praktikus terjesztés segítségével országosan elterjedhettek és ismertté váltak. Kodály kórusművei is elsőként a **Magyar Kórus Kiadónál** jelentek meg.

A nagyszámban megjelent új kórusművek szín-

te kínálták egy nagy hangversenyen való bemutatkozást. 1934-ben megrendezték az első *Éneklő Ifjúság* hangversenyt Budapesten a Zeneakadémián, 14 iskola énekkarának részvételével. – Ott hangzott fel először Gebhardi Kánonja, *Kerényi György* magyar szövegével. A hangverseny nagy sikerének a híre futótűzként terjedt el, sorra bekapcsolódtak a vidéki városok, mindenütt nagy létszámú, kiemelkedő sikerű *Éneklő Ifjúság* hangversenyeket tartva.

Mint tudjuk ennek napjainkig ható, országosan élő hagyománya van, – idén ünnepelték országsszerte az *Éneklő Ifjúság* 80-ik évfordulóját.

A zeneszerző jelentősnek tartotta a *karnagy tevékenységet*, mint a zenei kifejezés legmagasabb fokát. Bárdos Lajos műveit egyre több karvezető tűzte műsorára, és egyúttal igényelték személyes útmutatását. És ennek Ő – mint karnagy, zeneszerző, pedagógus – mindenkor eleget tett. Az ország minden nagyobb városában, mondhatjuk az ország minden szegletében megvalósult *Éneklő Ifjúság* hangversenyek szinte mindegyikén részt vett. Gyakran Kodály Zoltán, Tóth Aladár társaságában. Ez utóbbi nyilatkozott úgy 1935-ben: „*Bárdos munkaköre ma már kiterjed az egész országra.*” És ez a tulajdonsága – mint egyik legfőbb jellemzője – élete végéig elkísérte.

A tanuló évektől kezdve vallotta Kodály Zoltán zenei nevelési koncepcióját, az *énekközpontú, zenei írás-olvasást szorgalmazó pedagógiát*, különösen bízva abban, hogy ez a kóruséneklésre a kórusmozgalom fejlődésére is jótékony hatással lesz. – Bárdos Lajos már a 30-as években részt vett a Magyar Dalosszövetség vezetésében, a Cecilia Társulatban, majd a 40-es években a Bartók Béla Szövetség Művészeti bizottságának vezetője volt. A Magyar Kórusok és Zenekarok Szövetségének, a KÖTA elnökszervezeténél is aktív szerepet vál-

lalt, és büszkén valljuk, hogy annak *tiszteletbeli örökös tagja*.

Karnagy munkája kiemelkedő jelentőségű volt. A Cecilia kórus vezetése mellett felkérték a Palestrina Kórus vezetésére. A 30-as években nagy sikerrel szerepeltek itthon és külföldön is. Jelentős kórusművek és oratóriumok hazai ősbemutatója fűződik nevéhez. – A krónika kiemelkedő jelentőségű eseményként tartja nyilván Stravinsky Zsoltárszimfóniájának 1932-es magyarországi bemutatóját. A nehezen készülő mű előadásának kirobbanó sikere utat nyitott a 20-ik század zenéje felé.

A két kórus, Cecilia és Palestrina egyesítésével született a Budapesti Kórus, – mely napjainkig az élvonalban van – ennek volt karnagya Bárdos Lajos 1942-től 1947-ig.

Az első *egyházi karnagy tevékenységének* színhelyét Városmajori templom karnagy munkáját a Mátyás templom követte, ahol 1942-től 1962-ig volt töretlenül – mondhatjuk a legnehezebb politikai időszakban is – a példamutató zenei vezető, *regens chori* Bárdos Lajos.

Bár egészségi okokból a vezénylést abba kellett hagynia, de élete végéig, gyakori előadásokkal, tanácsaival erősítette énektanárok, karnagyok zenei tudását, fejlődését. Egész életén át pedagógusi tevékenységet folytatott, s kóruszakemberként nemcsak saját együtteseit, hanem az egész országos kórusmozgalmat személyes ügynek tekintette.

A nyilvános szerepléseken túl íráskészsége, a mondanivaló szavakba formálása könyvek, kötetek formájában maradandó emléket hagyott az utókorra. A teljesség igénye nélkül megemlítnék néhányat 1961 és 1976 között megjelentek: Modális harmóniák; Harminc írás; Tíz újabb írás; Liszt Ferenc, a jövő zenésze; Zenei prozódia; Bartók – dallamok és a népzene; Kodály zenéje és a lokrikum. – De már ezeket megelőzőleg is megjelentek tankönyvei és gyűjteményei.

Visszatérve a népdal iránti olthatatlan szeretetre vessük emlékezetünkbe, hogy *első gyűjteménye* az 1929-ben megjelent *101 magyar népdal* volt Kodály Zoltán előszavával. A számára felejthetetlen cserkész táborok emlékét idézi föl és azt a praktikus szándékot, hogy e kis zsebkönyv mindenkor fölédzhesse a szép dallamokat és bármikor újra megtanulhatóvá tegye. Jelentőségét bizonyítja, hogy azóta már mintegy 10 kiadást megért, az utóbbi években *Ivasivka Mátyás* karnagy, zenetanár szerkesztésében, aki mai napig élő kapcsolatot teremt Bárdos Lajos és a cserkészlet között.

Az életmű befejezéseként említsük meg Bárdos Lajos *legutolsó* – posztumusként – megjelent könyvét: „*Írások népzeneinkről*”. Előzménye, hosszú évtizedekre nyúlik vissza, ugyanis Bárdos Tanár Úr szívesen jelentette meg észrevételeit, tapasztalatait azon nyomban kisebb cikkek formájában. Ezt már 1931-ben megkezdte a saját szerkesztésű *Magyar Kórus*, valamint: Énekszóló; Éneklő ifjúság; Zenei Szemle; Zenepedagógia című *folyóiratokban*. Am ezeket a Kiadó államosításával egyidőben megszüntették.

Jó néhány évnek (talán 20?) kellett elmúlnia, hogy a Tanár Úr cikkei újra megjelenjenek részben a Parlandó és nagyrészt az *Ének-Zene Tanítása* c. módszertani folyóiratokban. Ez utóbbi a Pedagógiai Intézet és a Tankönyvkiadó közös kiadványa volt. A kéthavonként megjelenő lap szinte minden számában volt Bárdos Lajosnak egy-egy írása. Különösen nevezetes volt az 1977 és 1979 között megjelenő számokban a *Morgolódások* c. sorozat. Aktuális észrevételeit tette szóvá részben a karvezetők munkájával részben a művek elemzésével, interpretálásával foglalkozva. Az azt követő években is folyamatosan küldte kisebb írásait a Kiadóba. Az 1980-as évek derekán miniatűr írásokban közreadta népdalelemzéseit. A témával való foglalkozás elkerülhetetlen volt számára, ő élményszerű részese volt a népdalok fokozatos gyűjtemény-növekedésnek és a népi dallamokat ő maga zeneműveinek dallamkincsébe vonta. A hagyomány alapján munkálkodott egy új nemzeti kóruskultúra megteremtésén.

Am folytonosan tapasztalnia kellett, hogy a népdalra vonatkozó elméleti ismeretek általánosságban mennyire hiányosak és a tankönyvek szűkre szabott tájékoztatói lehetőségein túl nincs irodalma népdalaink elemző megközelítésének. – Így ebben a formában vált lehetővé, hogy a legnagyobb felkészültségű szakember – kis adagokban, széles rétegek számára adhatta közre a legalapvetőbb útbaigazításokat, legérthetőbben, gyakran humorral átszőve.

Végül engedjenek meg egy kiegészítést személyes élménnyel.

1974-től voltam szerkesztője Az Ének-Zene Tanítása c. folyóiratnak. Jómagam e hosszú évek alatt –állandó kapcsolatban voltam a Tanár Úrral, hiszen akkor még nem e-mailen dolgoztunk, hanem közvetlenül kaptam kézhez a kéziratot. Megszerkesztettem, lektorálásra visszaadtam és úgy mehetett a nyomdába, így többször átment a kezemen, nagyon jól megismerhettem Tanár Úr valamennyi írását.

1986 tavaszán kezdtem kérlelni-biztatni Tanár Urat, hogy jó lenne e sok írást könyv formájában közreadni. – Nagy kedvvel vállalta, és szeptemberben „*Írások népzeneinkről*” címmel átadta a könyv kéziratát. Október végén aláírásával hitelesítette a szerződést, amely a Kiadó és Szerző között megkötött. A szerkesztés közben híven követtük a Tanár Úr szándékát és kívánságait.

Bárdos Lajos 1986 novemberében tette le kezéből örökre a tollat.

A könyv, úgy jelent meg ahogy azt értő és gondos figyelmességével megtervezte.

Az 1988-ban megjelent könyv egyik recenziójából *Berlász Melinda* írását idézve: „*E remekművű kis népdalelemzések Bárdos sokoldalú pályájának mintegy summa vitae-i. Félévszázados ismeret, élmény és átadási tapasztalat rejlik minden gondolata mögött.*”

Múlnak az évek, Új generációk nőnek fel, egyre kevesebben vagyunk akik személyesen ismerhettük, közvetlen kapcsolatban lehettünk e nagytudású kiváló tanáregyenységgel, zeneszerzővel. Miénk a feladat, miénk a felelősség azért, hogy az emlékeket továbbadjuk, nem feledve Bárdos Lajos szavait:

„*Az ének szebbé teszi életünket.*”

Márkusné Natter-Nád Klára

A BARTÓK BÉLA FÉRFIKAR SIKERE KÍNÁBAN

2006 után, (az akkor még *Kórusolimpiának nevezett rendezvényen nyert olimpiai bajnoki címet a férfikar*) ismét sikerrel tért haza ázsiai útból a **Bartók Béla Férfikar**.

Az utazásra a Kínai Népköztársaság magyarországi konzulja invitálta meg a kórust, miután az Európai Bördalfesztivál 2013-as rendezvényén halotta az együttest.

A Kínai Népköztársaság vendégeként két hetet töltött a kórus a világ legnépesebb országában.

Az első héten a szmogtól szürkeségbe burkolózott Pekingben 12. Kínai Nemzetközi Kórusversenyen és Fesztiválon 42 ország, 188 kórusával együtt a kórusmuzsika nagy ünnepének részese voltunk.

A megnyitót a világ legnagyobb parlamenti épületében, a Nagy Népi Gyűlésben tartották, ahol a színpompás programban Kodály: Karádi nóták és az Esti dal előadásával köszöntöttük a vendéglátókat.

A versenyt kórusfajtánként, de nem a megszokott korhatárokkal hirdették meg. A felnőtt együtteseknek 19-49 év között és 50 évtől hirdettek kategóriákat.

Az előbbiben 3 mű előadását engedélyezték max.15 percben.

Műsorunk: Francis Poulenc: Quatre petites prieres de Saint Francois d'Assisi

Kodály: Kölcsey: Huszt

Orbán György: Daemon irrepit callidus

A nemzetközi zsűri (európai tagja nem volt) I. díjat ítelt számunkra és *Lakner Tamást* az öt legjobb karnagy közé választották. Ezen kívül még egy különdíjat is kaptunk! Azt hittük ezzel vége a versenynek. Miután a tájékoztatás sok-sok kívánni valót hagyott maga után, már meg sem lepődtünk, hogy még várt ránk egy komoly megméretés, az addig titokban tartott „Nagydíjas verseny”, ahová a kilenc legmagasabb pontszámot elért kórust hívták meg. Itt már csak egy művet lehetett énekelni a szép summának számító pénzdíjakért. A Huszt előadásával 2. helyet érdemeltük ki, egy különben nagyon kiváló helybéli nőikar mögött.

További három koncertet is kívántak tőlünk a szervezők, melyeket nagyszerű akusztikájú koncerttermekben adtunk.

A versenyekkel egy időben zajlott egy zenei nevelési konferencia a BeiHang Egyetemen, ahol Lakner Tamás 600 érdeklődő előtt tartott nagy sikerű előadást Kodály zenei nevelési koncepciójáról.

Pekingben jutott idő a látványosságokra is, pl. a Tiltott Városra, az Olimpiai Parkra, a Mennyei Béke Templomára és a Kínai Nagy Falnak a fővárostól 80 km távolságban elérhető részére.

* *

A második héten Sanghaj és a 2010-es Kórus Világjátékok színhelye a több, mint 4 millió lakost számláló Shaoxing volt az úti cél. A vendéglátásban a legmagasabb minőséget kaptuk, mint szállás, mint étkezés tekintetében. Az itteni és a sanghaji koncer-

tet meghallgatta *Dr. Hoppál Péter* az Emberi Erőforrások Minisztériumának kultúráért felelős államtitkára, aki korábban a férfikar tagja volt.

Megelégedéssel nyugtázhatta, hogy a **Bartók Béla Férfikar**, mint a magyar kultúra követe milyen ünneplésben részesült a kínai közönség körében, akik felülmúlva minden várakozásunkat felállva, hangos tetszésnyilvánítással, ráadások követelésével köszönték meg a koncerteket.

A programban Mendelssohn, Schubert, Verdi, Florent Schmitt, Poulenc, Kodály, Bárdos, Orbán, kortárs külföldi szerzők művei mellett természetesen a felvillantottuk bordalos repertoárunkból is egy szezletet. Férfikarunk jellemző sajátos bordal előadási stílusa, a felszabadult öröme, igazán lázba hozta a közönséget.

A hosszú kététes turné felejthetetlen élményei közül nem maradhat említés nélkül a kínai konyha sem, mely nem kis megpróbáltatás elé állította mindannyiunkat, mert:

„Ha nem tehetünk amit akarunk, akkor azt kell akarnunk, amit tehetünk”. (kínai közmondás)

Hoffner Tibor

a Bartók Béla Férfikar tagja

250. SZÜLETÉS NAP

Idén június utolsó hétvégéjén ünnepelte minden jelenlévő, hogy Baja-Belvárosnak 250 éve van plébániatemploma. Binszki plébános úr ez alkalomból jubileumi évet nyitott meg.

Az ünneppsorozat megkezdésekor, június 28-án, szombaton a plébánia több kiadványa látott napvilágot: szentképeken a templom több festménye, képeslapokon az orgona, a főoltár és külön hatalmas festményének reprodukciója, két nagyalakú több részes képeslap, egy színes ismertető több képpel és *Fábián Borbála* munkája: egy illusztráció-gazdag füzet a templom történetéről. A sort egy jubileumi bélyegző egészítette ki. Mindez csak kezdete a kiadványsorozatnak, még a jubileumi évben folytatódik a sor – ígérte a plébános.

A templom **Szent Cecília Kórusa** (*Dr. Kosóczki Tamás* és *Dr. Petz Gábor*) énekével emelte az ünnep fényét: Max Filke (1855-1911) – Felső-sziléziai orgonista és zeneszerző – G dúr miséjét *Dr. Petz Gábor* vezényelte, orgonaszólamát pedig *Dr. Kosóczki Tamás* játszotta. A két olvasmány között G. O. Pitoni (1657-1743) „Cantate Domino”, felajánlásakor pedig *Liszt Ferenc* (1811-1866) „O, Roma nobilis” kezdetű motettáját hallottuk.

Az ünneplés a templomi szertartás után vidám együttléttel folytatódott: a plébános úr minden jelenlévőt meghívott a plébánia kertjében rendezett гу-lyás-partyra, ahol sok régi ismerős találkozhatott.

* *

A kétnapos kezdő ünnep második eseménye a „Belvárosi Orgonaestek” sorozat másnap esti hangversenye volt, ahol *dr. Kosóczki Tamás* orgonaestjén a **Szent Cecília Kórust** hallottuk. Az együttes egy éve lépett föl hangversenyen először. Már akkor is feltűnt szép hangzásuk. Azóta tovább fejlődött az együttes: a szólamok egységesebbek lettek, és a bővülő repertoár egyre biztonságosabbá teszi énekküket, sőt, a fontosságukat is érzik, és hallatszik, hogy örömeiket lelik az éneklésben.

A koncertet kedves szavakkal vezette be a „házigazda” plébános, kiemelve jelentőségét a XVII. évadjában járó hangversenysorozatnak, és hang-

verseny-látogatóknak is felsorolta a templom hozzáférhető, új kiadványait.

F. Couperin (1668-1733) „Offertoire sur les grands jeux” c. négyrészes művével kezdte a műsort dr. Kosóczki Tamás orgonaművész, a templom orgonistája. A nyitószám után a karmesteri pulpitusra lépett, hogy három latin nyelvű, a cappella motetta vezényletével szólaltassa meg a templom Szent Cecília kórusát. A vegyeskari motetták közül Palestrina 3 szólamú „Jesu, rex admirabilis”-a, Josquin des Prés-től a négyszólamú „Ave. vera virginitas”, majd G.O.Pitoni négyszólamú „Cantate Domino”-ja hangzott el ideális előadásban.

Megint orgonaművek következtek: Bach „d-moll preludium és fuga” c. műve, majd a bajai kötődésű orgonista, Schmidthoffer Lajos „In memoriam” c. darabja követett. E két zeneművel emlékezett Kosóczki Tamás a szülővárosához mindvégig ragaszkodó, 10 éve elhunyt *Lukin Lászlóra*.

A szombati ünnepi szertartás zeneművét, Filke G-dúr miséjét hallottuk hangversenyszerű előadásban *dr. Petz Gábor* vezényletével. A kórus így tette lehetővé, hogy azok is, akik a szombati jubileumi szertartáson nem vettek részt, szintén találkozzanak a sziléziai zeneszerző ritkán hallott darabjával.

A Magyarországról kivándorolt Widor-család sarja, Ch. M. Widor 10 orgonaszimfóniájából a IV. egyik részletét játszotta ezután Kosóczki Tamás.

A kórus ezután C. Franck orgonakíséretes 118. zsoltárát (Dextera Domini) énekelte. A hangversenyműsor orgonaművel, Widor V. szimfóniájának egy virtuóz tételével zárult.

A megjelentek hálás, szünni nem akaró tapsa köszönte meg a szép estét Kosóczki Tamásnak és Petz Gábornak, akik továbbadták a kórusnak a gratulációt. *Binszki plébános úr* a két együttesvezetőnek ajándékkal köszönte meg az ünnep ritka szép élményét.

Befejezésül a kórus ráadásként Liszt „O, Roma nobilis” kezdetű motettáját énekelte, ezzel is bizonyítva, hogy „*aki énekel, az kétszeresen imádkozik*”.

Kovács Mária

(részlet a Magyar Kórus c. folyóirat számára készült cikkből)

A MAGYAR DAL NAPJA

Örömkoncert a MÜPA-ban

A Magyar Dal Napja alkalmából szeptember 14-én a budapesti Művészetek Palotájában kóruspódiumot, örömkoncertet rendezett a **Nemzeti Énekkar**, a **Nemzeti Filharmonikusok kórusa**. Az *Antal Mátyás* karnagy vezette 80 tagú professzionális kórus célkitűzéséhez híven több mint egy évtizede minden évben megrendezi ezt a hangversenyt, amelynek célja, hogy felhívja a figyelmet kiváló hazai kóruséletünkre és amatőr kórusainkra. Az idei újdonsága, hogy most első ízben a helyszín a vendéglátó Nemzeti Énekkar saját székhelye, a MÜPA volt.

A megnyitó beszédet mondó *Antal Mátyás* kijelentette, ezzel a hangversennyel a vendéglátó kórus ismételten meg akarja mutatni, hogy öröm az éneklés, kedvet kíván csinálni a kórusénekléshez, fel akarja hívni a figyelmet arra, hogy roppant gazdag hazai kóruséletünk, és sok kiváló amatőr kórusunk van. Ennek jegyében az idei Magyar Dal Napján tíz hazai kórus több mint ötszáz énekes 45 művet mutatott be. Évek óta más-más kórusok lépnek fel a ezen a rendezvényen, bizonyítva, hogy kóruséletünk minden jelenkori nyavalyja ellenére még mindig amatőr kórusaink szinte kimeríthetetlen bőségéből lehet válogatni, és számos profi színvonalon éneklő amatőr kórusunk van. A hangverseny egyúttal élő keresztmetszetet adott a kórusnemek, kórusfajták és műfajok sokféleségéből. Így gyerekkar, férfikar, vegyes kar, és a klasszikus kórusmuzsika mellett a musical is helyet kapott a rendezvényen.

A Magyar Dal Napján adott hangverseny nemcsak azért jelentős, mert hazai kóruséletünkre és az amatőr kórusainkra hívta fel a figyelmet, hanem azért is, mert ennél nagyobb léptékű értékre, az

énekre mint az emberi kifejezés roppant tág lehetőségeire is ráirányította a figyelmet, hiszen az ember legősibb kultikus-művészi kifejezési módja az ének. Amikor az érzelmek annyira túlszordulnak, hogy a beszélt szöveg már nem elegendő a kifejezésükre, akkor születik meg a dal. Bizonyos kultúrák szerint a világ kezdete is valamilyen módon a hanghoz kötődik, ezek úgy tartják, kezdetben vala a hang, amelynek felcsendítése a homályba vesző kezdetek kezdetéig – amelyről nem szól semminemű írás – röpítheti vissza a teremtett világot, az emberi nem és a művészet eredetére kíváncsi embert. A ritmus és a dallam, mint két hű szolga a bennünk rejlő megmagyarázhatatlan harmóniaigény révén szüli a hangzó művészetet, a dalt. Aki tehát énekel, nem csupán magyar dalkincsünk értékeivel találkozik, hanem ember voltunk hatalmas és súlyos, ugyanakkor megrázóan fenséges és gyönyörködtető örökségével, legősibb gyökereinkkel is kapcsolatba lép. Legbelül ezt tudja is minden énekes, akár egyénileg, akár kórus tagjaként, akár professzionalistaként, akár amatorként énekel. Ám az is lehet, mindennemű szaktudományos-esztétikai elméleti magyarázat nélkül egyszerűen csak homályosan érzi, hogyha dalol, valami fenségessel, megrendítővel kerül személyes, bizalmas kapcsolatba, amely által több, szebb, örömtelibb az élet, és ő maga is.

A MÜPA-beli örömhangerő első fellépője a **Budapesti Ifjúsági Kórus** volt, *Gerenday Ágnes* vezényletével. A kimerített hangszínéről ismert, vegyes életkorú együttes Bárdos népszerű, üde, játékos, népi Csillagvirágával adta meg az alaphangütést, a magyar dalkincsvilág derűs hangulatával jelezve, hogy az egész estét a felszabadult éneklésnek, az éneklés örömeinek szentelik. Másodikként a Gregor József Általános Iskola **Jubilate Gyerekkórusa** következett. A *Dávid Krisztina* vezette kórus 2014-ben arany diplomás lett, tavaly elnyerte a KÓTA által adományozott Az Év Kórusa címet. Gyerekkórusoknak való Kocsár-, Karai-művekből adott elő egy csokorralalót. Különösen érdekes volt azt megfigyelni, a Felcsiki multság címet viselő magyar népdalcsokkokban a gyerekek zsenge életkoruk ellenére is milyen ügyesen és hajlékonyan birkóztak meg a csujogató és a hajlítások ne-

hézségeivel, bizonyítva, hogy már a legkisebbek is birtokolják népi énekelt anyanyelvünk sajátosságainak alapelemeit. Egészen másfajta örömmel üdvöztette meg a hallgatóságot óriási sikert aratva a harmadik fellépő, a több hazai díjjal kitüntetett **Jazz and More együttes**, amely a stílusváltás jegyében a gosszelléklésből adott bemutatót. Az elsősorban egyetemistákból, ezenkívül dolgozó fiatalokból álló kórus nem félt olyan magyar zeneművekhez, műfajokhoz nyúlni, amelyek népszerűségüknel fogva már úgyszólván beleivódtak dalkincsünkbe. Megszólaltatták például a bravúros ritmikái és dallamváltásairól ismert Hofi-Koós-féle megalkuvó macskák dallamait, és magyar musicalek, a Csokonai nyomán írott Karnyóné, a Képzelt riport... és a Valahol Európában egy-egy ismert dalát. Ezeket a kórusfeldolgozásokat, -átiratokat olyan hatalmas tetszéssel fogadta a közönség, hogy el kell gondolkodnunk azon, talán mégse feltétlenül a könnyűzenének tett engedményről vagy idegen dalkultúra, idegen műfajok befogadásáról van szó, sokkal inkább a homo ludens, a játszó ember örök kísérletező kedvének megnyilvánulásáról. Hiszen a magyaros dallam- és ritmusvilágtól és a klasszikus kórusirodalomtól messze eső művek és műfajok erőpróbát, kihívást, megmérettetést, játékot, zenei „kirándulást”, új útkeresést is jelenthetnek zeneszerzőnek, kórusnak, karnagynak egyaránt.

A három fiatalos hangvételű amatőr kórus után a vendéglátó, a professzionális **Nemzeti Énekkar** következett. A bőséges és gazdag repertoárjáról ismert, az opera felé is nyitott, a határon túli magyarok lakta vidékeket is számításba vevő, nagy múltú együttes élén korábban Pászty Miklós, 1990-től *Antal Mátyás* áll. A kórus sok egyéb feladata mellett az ifjúság zenei nevelését is fontosnak tartja. Emiatt, pedagógiai szempontból is szerencsés volt, hogy – a kiadott műsortól eltérően – mégse az előadás végén, hanem közvetlenül a fent említett három amatőr kórus után lépett fel, mert így a fiatalok amatőr kórusaival markáns kontrasztot képezve még világosabbá tette, hogy az amatőr gyerekkórusoktól, vagyis az alapoktól milyen magasságokig vihet a kórusfejlődés, a kiteljesedés útja. Észre kell vennünk azt is – és ez a műsor is példa rá –, hogy egy kórusangverseny nemcsak attól lesz sikeres, hogy jó művek jó színvonalon szólnak meg, hanem a jól felépített, átgondolt műsorszerkesztéstől is függ. Ha a fellépő kórusok és az előadandó művek sorrendjét úgy alakítjuk ki, hogy azzal egyúttal pedagógiai szándékot is megvalósítunk, vagyis „plusz mondanivalót” is közlünk, olyan sorrendbe állítva a fellépő kórusokat, hogy általa például egy gondolat fejlődési ívét felrajzoljuk, ezzel erősíthetjük a hangverseny hatását.

A Nemzeti Énekkar Orbán György Három genfi zsoltárát és Bartók Két magyar népdalfeldolgozását adta elő, nemzetünk reprezentatív professzionalista kórusához méltó példaadóan magas színvonalon, megérdemelt sikerrel.

Az öt követő **Tungram Kodály Zoltán Férfikar Pálinkás Péter** vezényletével a hazai amatőr férfikórusok adta másféle lehetőségekre hívta fel a figyelmet: arra, hogy a férfikórusok alkalmasak a magyar dalkincs egy másik szeletének, a férfias hazafias erőnek és a férfias hazafias virtusnak a megjelenítésére. A Tungram-kórus által megszólaltatott művek, Révfy Géza Szálljon a magyar dala, a Gárdonyi szövegét idéző Zengj, magyar ének vagy a politikai célzatú szövegátiratok után eredeti szöveggel elhangzó Liszt Ünnepi dala és Erkel Hunyadi László operájának Meghalt a cselszövő... ismert kórusrészlete erre adott jó példát.

Ezután öt amatőr vegyes kórus következett egymás után, változatos nemzeti dalkincsünk más-más színárnyalatát képviselve. Az, hogy közvetlenül egymás után hallhattuk őket, didaktikai szempontból néhány igen hasznos összevetésre adott módot. Például összehasonlíthattuk őket abból a szempontból, milyen különbséget ad a

kórusangzásban az, hogy több évtizede alakult, rég összezsírozódott, saját hangszínét már rég kialakított vagy éppen nemrég alakult, hangját megkereső együttesről van szó. Vagy abból a szempontból, hogy hol tartanak a homogén hangzás kialakítása, a hangképzés, a tökéletes intonáció elérésének fáradságos útján. Vagy abból a szempontból, hogy mennyiben változtatja meg egy kórus addigi karakterét több évtized után egy karnagycsere.

Ilyesfajta kíváncsisággal hallgattam az öt vegyes kórust. Így az *Oláh Mária* vezette **Semmelweis Vegyeskart** és az 1994-ben alakult, *Énekes Katalin* vezette, zenei általános iskolásokból álló **Profun Vegyeskart**. Ez utóbbi számos rangos szereplést tudhat maga mögött. Ezután lépett dobogóra a „nagy öreg”, a tisztes múltú Vasas Művészegyüttes Alapítvány **Vass Lajos Kórusa**, *Fügedi-Bárdos Judit* vezényletével. Az 1903-ban eredetileg férfikórusként alakult együttes 1948-ban alakult vegyeskarrá, 1962-től haláláig Vass Lajos vezette. A mindegyik műfajban otthonosan mozgó együttes kortárs a cappella műveket is szívesen tűz a műsorára, mint ahogy az azt követő, *Kabdebó Sándor* vezette, 1950-ben alakult **Prelude Kórus** (a Budapesti Corvinus Egyetem Vegyeskara) is. Végezetül az ugyancsak gazdag múltú, egyéni hangzásvilágát már kialakított váci **Vox Humana Énekkar** lépett dobogóra, amelyet Maklári József több évtizedes irányítása után új karnagy, *Sándor Bence* dirigált.

Nem lenne illő, hogy egy örömkoncertről írván a fellépő kórusokat szakmai kukacoskodással abajgassuk, hiszen amit a vendéglátó, a profi Nemzeti Kórus ígért – az amatőr kórusok dalolásának felhőtlen örömet, a kórusélet gazdag sokszínűségét –, azt maradéktalanul meg is adta a hallgatóságnak és a szakmának, egyaránt. Külön öröm volt azt tapasztalni, hogy a fellépő kórusok, noha a saját ízlésük szerint válogatták össze az előadandó műveket, kizárólag XX. századi és kortárs magyar szerzőkből álló műveket adtak elő, jelezvén, amatőr kórusaink igenis lépést tartanak a korrallal, a kortárs magyar zeneszerzők műveit már repertoárjuk állandó részének tartják. Az pedig egyenesen mennyei érzés volt, hogy – a Jazz and More-t kivéve – kizárólag olyan kórusműveket adtak elő, amelyeknek szövegét a magyar irodalom legjobb írói, költői írták, ezzel igazolva hazai amatőr kóruséletünk magas esztétikai igényességét.

Záróbeszédében *Szathmáry Éva*, a Nemzeti Filharmonikusok PR-menedzsere, a kóruspóidum szervezője megköszönte a kórusok részvételét és a rendezvény menetét segítő középiskolás diákok közreműködését. Néhány apró zavaró szervezési ügyetlenkedés azért akadt. Ezekről csupán azért érdemes szólnom, hogy ezen okulva a jövő évi **Magyar Dal Napján** ezek ne fordulhassanak elő. Ilyen kis zavaró „légyzümmögés” volt, hogy csak jó nyegedórás késéssel kezdődött a kórusangverseny, mert a Kristályteremből, a hangverseny helyszínéről csak a meghirdetett kezdési időpont után nyeged

órával mentek ki az előző műsor táncosai. A hangverseny közönségének az ajtó előtt ácsorogva kellett bebocsátásra várakoznia, ami nem éppen jókedvet fokozó élmény. A másik zavaró „légyzümmögés” az volt, hogy a szervezők elszámították magukat, a vártnál jóval népesebb volt a közönség, így szűknek bizonyult a hangversenynek helyet adó Kristályterem. Az ülőhely gyanánt beállított nagyjából 125 szék nem volt elég, ezért a közönségből körülbelül negyven ember heringként szorongva állni kényszerült, további negyven pedig be se fért a terembe, kint rekedt a folyosón, a nyitott ajtókon keresztül a folyosói, kinti hangos zsinatolás miatt egy szót se lehetett hallani a benti megnyitóbeszédéből. Igaz,

félidőben a közönséget átteszékeltek egy másik terembe, ahová már nem ért el a folyosói zajgás. A kórusangverseny teljes csendet igénylő szertartás, komoly esztétikai alkotó munka, nem vásári zsinatolás, büfébeli pohárcsengés és falatozás közben „csak úgy” megtörténő társasági melléktermék. A kórusangverseny nem tűri a háttérzajt, a külső zavaró zajokat – még a legkisebbet sem, hiszen olykor a légy szárnyának rebbenése is zavaró egy pianissimo, a tiszta intonáció megvalósításakor –, különösen nem viseli el a nyitott ajtókon át behallatszó folyamatos folyosói zsinatolást.

Reméljük, jövőre ismét a MŰPA gyönyörű épülete ad helyet ennek a hasznos és szép rendezvénynek, a zavaró hibákat pedig nem követik el újból a szervezők. A magyar dal megérdemli ezt az odafigyelést, törődést.

Kocsis Klára

NÉPDALKÖRÖK, PÁVAKÖRÖK ÉS NÉPZENEI EGYÜTTESEK OLDALA

KÖSZÖNTŐ

A DESZKI NÉPDALKÖR FENNÁLLÁSÁNAK 40. ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL

Nagyon sajnálom, hogy korábban vállalt népzenei zsűri elnöki feladatomból nem tehetek személyesen eleget a **Deszki Népdalkör** jubileumi műsorára szóló kedves meghívásnak. Így jókívánságaimat írásban küldöm az ünnepletteknek.

Nagy dolog egy fél emberöltőn, 40 éven át mulatni, mulattatni, dalolni, zenélni, felmenőink dalait élettel éltetni! Egy hasonló kerek évfordulóra emlékező együttes vezetője kiszámolta, mennyi időt töltöttek az együttes vezetői, tagjai a népzenevel, tanulóval, próbákkal, fellépésekkel, közös programokkal. Kb. két teljes évet a 40-ből!

Akik részesei az ötszörös Aranypáva minősítést, két Aranypáva Nagydíjat és számtalan sikert kiérdemelt Deszki Népdalkör életének, „aranykoruknak” tekinthetik a zenével töltött időt.

„A látvány művészete fényben él, a zene sötétségben is utat mutat!” – fogalmaztam a zenéről. Természetesen nemcsak nehéz pillanatainkban segít a zene, hanem minden élethelyzetben lendít, kiteljesít, örömet, élményt ad magunknak, másoknak.

A Deszki Népdalkörre méltán lehetnek büszkéek a településen, a megyében, de az országban is. A dél-alföldi népzenei hagyomány egyik legavatottabb éltetői! Átfogják a teljes korollót, fiatalok, idősek kapaszkodnak össze a jóízű dalokban. „Örökségünk a ma élményével jövőnk alapja.”

Köszönet mindazoknak, akik segítettek, támogatták eredményes munkájukat! Köszönet az önkormányzatnak, a fenntartóknak, a művelődési háznak, szakembereknek, minden családtagnak, támogatóknak, akik kellő háttérzajot biztosítottak a nagysikerű működéshez!

A népzenei mozgalomban is „fecskék csinálják a nyarat”. Kalapot emelhetünk a népdalkör 40 éves tanításában, irányításában tevékenykedő együttes-vezetők előtt. *Szűcsné Molnár Erzsébet*

ének-zene tanár, népzeneész, 35 éve dalvivő ember. Népdalénekesként, a szegedi női táncmuzsika zenekar, a **Bodza Banda** brácsásaként, a **Deszki Népdalkör**

Deszki Népdalkör Fotó: Hegedűs Sándor

dalkör vezetőjeként egyaránt kiemelkedőt alkotott. Nagyszerű, hogy saját gyermekeivel is megszerette a népzeneét. Mindkét fia Aranypáva díjas, kiváló hangszeres szólista, akik szintén erősítik a deszki együttest.

Köszönet, elismerés a Deszki Népdalkör minden tagjának, akik szívvel, lélekkel, az elődöket is visszhangzó, de mában élő, megszólító hanggal, magukkal ragadva tolmácsolják népdalainkat!

A „*legszebb férfikorba*” érkező együttesnek boldog születésnapot, további sikeres működést kívánok, mindannyiunk örömeire!

Budapest, 2014. október 18.

Birinyi József

a Hungarikum Szövetség elnöke, a KÖTA társelnöke

XXIX. CSUTORÁS NEMZETKÖZI NÉPZENEI ÉS NÉPTÁNC TÁBOR ÖRKÉNYBEN

A 2014-es év augusztusának második hetében – ahogy az lenni szokott már 29 éve – ismét a **Csutorás Tábor** gyűjtötte össze a népzene, néptánc és a kézművesség iránt érdeklődő fiatalokat és idősebbeket az ország közepén, Örkényben.

Színes, változatos kínálat várta a résztvevőket. A tábor állandó programelemei mellett minden évben valami újdonság gazdagítja a tábort. Összerázó hagyományos élmény a nyitó napi kocsikázás. Az örkényi, táborfalvi és tatárszentgyörgyi fogatosok támogatásképpen, hosszú sorban kigyózva viszik örkényi körútra a kocsiderékban mulató csutorásokat. A város is értesül egyből, hogy megérkeztek a népzeneészek, táncosok, mesterek az ország közepére. Jó hangulatban, közös énekkel, zenével jelzik a tábor indulását. **Birinyi József** 65 hangszert felvonultató, megszólaltató hangszerbemutatója jó hangulatindító. A világot járt műsor

bemutatja, megszólaltatja a Kárpát-medence jellegzetes népi hangszereit, dallamait, örömet, ismeret adva apraja nagyjának egyaránt. Reggelente zenés ébresztő jár az esti fióka és felnőtt táncosok mulatóinak. Duda, töröksíp, tárogató, furulyák, tilinkó, vonósok hasították a reggeli csendet. Minden

nap közös énekléssel, daltanulással kezdődik. A tábor végére mindenki megtanul 25-30 szép, értékes népdalt a reggeli közös daloláskor. Ki-ki kedvenc dalait tanítja a nagyérdemű tábortársaságnak. A hétfő esti táborüzenet majdnem elmosta az eső, de megúsztuk! A szalonna, hagyma, kolbász sütés után fergeteges körtáncot szítottunk a lángokat. A lendü-

let folytatódott minden este a gyerekek **Fióka Játsszóházával**, majd a magyar tájak táncait életre keltő felnőtt táncosokkal. Elmaradhatatlan a Dabasi Strandfürdő területén megrendezésre kerülő **Csutorás Strandfesztivál**. A medencék partján szól a zene, az ének, amelyhez kapcsolódnak a fürdőzők is. Végül rendhagyó nagy táncos melegíti a hideg vizet a medencében. Nem könnyű moldvai táncokat járni a vízben, részben a víz alatt, de nagyon jól sikerült. A Csutorás Táboroknak otthont adó Pálóczi Horváth Szakképző Iskola épületei és parkosított kertje optimális a több mint tízféle kézműves foglalkozásnak. Agyagoznak, kosarat fonnak, szőnek, faragnak, hangszereket készítenek, gyöngyöt fűznek. Nem unat-

kozik senki. A **Tradíció Moziban** a tábor ideje alatt néprajzi, népzenei filmeket nézhetnek az érdeklődők. Minden évben hoz új filmeket **Birinyi József** táborvezető, saját cégeivel, a **Tradíció Stúdióval** és a **Media Flash**-l készített műveiből. Idén az UNESCO AVICOM FI-AMP díjat kiérdemelt, „A tűznek nem szabad kialudni” című, a hazai szellemi kulturális örökséget bemutató 20 perces film aratott nagy siker Párizs után Örkényben, a táborban is. Jó hír, hogy a film jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy **Magyarországot 2014 májusában felvették az UNESCO „csúciszervebe”, a Kormányközi Bizottságba.**

A Csutorás igazi családi, korhatár nélküli tábor. Együtt jönnek kisgyerekek, iskolások, egyetemisták, szülők, nagyszülők. Vannak törzsvendégek, és a hagyományban frissen merülők is. **Fodor József** makói citerás, hangszerkészítő tavaly nyáron járt először táborunkban, ahol akkor még csak résztvevő megfigyelőként gyűjtögette a citerajátékát és hangszerkészítői munkásságát tökéletesítő ismereteket. Érdeklődése, fogékonysága és megszállottsága már akkor is szembetűnő volt. A motiváló közeg, a szakmai tapasztalatcsere és a mesterektől megszerzett tudás gyümölcse az ide Csutorás Táborra beérett – Józsi hat db maga készítette citerával érkezett. Az új hangszer építésénél már felhasználta, figyelembe vette az előző Csutorás Táborban begyűjtött tapasztalatot, konkrét segítő javaslatokat.

A hét folyamán a középhaladó citerás csoportom aktív és lelkes tagjaként gyarapította játéktechnikai tudását. Személyisége, kedvesége és segítőkészsége az egyhetes közös munka során több alkalommal megmutatkozott. Ha a csoportbéli hangszerek valamelyikén húr szakadt, oda Józsi mindig előttem érkezett és már ki is cserélte.

A makói fiatalember népzenei kapcsolata a többéves gyermekkori néptánc tanuláshoz vezethető vissza. Elmondása szerint ezt is kellő lelkesedéssel és nagy kedvvel űzte, azonban az ezzel párhuzamos atlétikai tevékenysége kapcsán szerzett sportsérülés megakadályozta továbbhaladását. A népzene viszont egyre fontosabb

szerepet töltött be életében. Arra a kérdésre, hogy Miért éppen a citera? Elmesélte egy 5 évvel ezelőtti élményét, amikor egy rendezvényen először hallott citeraszót. Megtetszett neki a hangzás és kíváncsivá tette a hangszer működése. Gépgyártás-technológiai technikusként a hangszerkészítéssel is megbirkózott. Első hangszerét egy padlásról előkerült régi citeráról mintázta. Ahogy mondta: „olyan is volt...” Érdeklődése nem hagyott alább, így felkereste Szakáll László citerakészítőt Hódmezővásárhelyen, aki nagyon sokat segített neki a műhelyfogásokkal kapcsolatban. Mára már saját műhelye van, ahol egyre több, és hangzásukban egyre jobb Fodor-citerák készülnek. Hálás ezért Birinyi Józsefnek, a Csutorás Tábor szakmai vezetőjének, akivel először egy szegedi továbbképzésen találkozott, ahol feltehetően

kérdéseit és hasznos tanácsokkal látta el őt. Szintén neki köszönheti, hogy eljutott a Csutorás Nemzetközi Népzenei és Néptánc táborba, ahol elmondása szerint nagyon sokat tanult és töltötte. „...itt olyan emberek vesznek körül, akik értékelik, amit csinálok és támogatnak, segítenek ebben.”

A Csutorás Tábor az elmúlt 29 évben igen sok fiatal népzeneész pályafutását támogatta, útjukat egyengette. A tábor több oktatója is táborozóként kezdte a népzenelest a Csutorásban. Kovács László, Széles András, Nagy Annamária, Polgár Lilla, Ivanovics Tünde, Szöllősy Vágó László, Borsi Ferenc, a dabasi Szlama család minden zenész tagja,

Kerékgyártó Gergő, Varró Márk, Érsek Csaba Sándor, aki a Duna TV Mentor Pacsirta Népzenei Verseny győztese, vagy Csizmadia Anna és Kacsó Hanga, akik a Felszállott a páva első helyezettei.

Én magam is itt kaptam az első olyan élményemet, ami aztán arra ösztönzött, hogy a népzenet válasszam hivatásomnak. Tizenkét éves korom óta minden nyáron – öt éve már oktatóként – vagyok a Csutorás Táborban és nagy örömmel látom az ifjabb és idősebb generáció lelkes tagjait, akik saját és egymás örömeire muzsikálnak, táncolnak, népi hangszereket készítenek vagy éppen a népi kézművesség egyes területeivel ismerkednek meg. Igazán motiváló közeg tud lenni egy ilyen tábor, ami a nyár elteltével a munkás hétköznapiokon is eszünkbe juttatja az itt tanultakat, az itt szerzett élményeket, az itt kötött barátságokat.

A tábori élmények, tanultak igazi seregszemléje a tábort záró Csutorás Gálaműsor az Örkényi Szabadidő Központban. A kézművesek,

Dancsó Gabriella, Bodnár Feri bácsi, Katona Mihály, Varga Edit, Birinyi András irányításával alkotnak kézzel fogható, maradandó tábortáborban.

A zenészek, táncosok, énekesek közül a teljesen kezdők is megtanultak, előadtak egy-egy zenei csokrot. Nagy sikere volt Legedi László István, moldvai zenész irányításával a kezdő és haladó furulyásoknak, Sulczné Dr. Bükki Éva, Szabóné Nagy Annamária, Inoka Győző, Berta Alexandra és Széles András citerásainak. Ferenczi István stílusos dudánótái hozta közénk a gyengélkedés miatt távolmaradó Pál Pista bácsit dalokban. Boros

Erzsébet kétszeres győztese a „Hajnal akar lenni” Kárpát-medencei Népdaléneklési Versenynek. Ma már tagja a zsűrinek és a Csutorás Tábor tanári karának is. Sok szép éneket adott át lelkes pacsirtáinak. Inoka Győző és zenekara a vonósokat oktatta. Varró Márk, egykori táborfalvi zenész tanítvány már a Zeneakadémiára jár. Ő segítette a brácsások és a cimbalmosok haladását. Kovács László szintén Csutorás alapító tag, a népi hangszerek oktatásában szinte „mindenes” mester. A táborban idén tekerőt, kobzot tanított, de a táncházakban gyakran vett kobzot, klarinétot, citerát is a kezébe. A táncosokat és a táncházakat Böde István és Harkai Csilla irányította. A Csutorás Gála méltó befejezése volt a közönséggel közös örömtánc.

Köszönjük a Vidékfejlesztési Minisztérium, Örkény Város, NKA, KÓTA, Örkényi Takarékszövetkezet, Táborfalva Önkormányzata, Dabasi Strand, Örkényi Szabadidő Központ, Kosuth Művelődési Központ Dabas, Magyarvíz Kft, Berkoncept Kft, Héjja Balázs, Media Flash, Tradíció Stúdió támogatását, segítségét, amellyel lehetővé tették, hogy táborunk ismét sokaknak adjon indító, meghatározó élményt.

Elengedhetetlen volt a táborszervezők, Birinyi Bella, Kovács Dani, a segítő Boros András munkája a gördülékeny lebonyolításhoz. A Csutorás Gála és MOZAIK 2014 filmek Csorba Lászlónak, Sevecsek Reninek, Tóth Sándornak, Birinyi Józsefnek köszönhetőek.

A www.csutorastabor.hu honlapon már megtekinthetők a következő táborhoz kellő kedvet adó filmek részletei.

Kívánom, hogy jövőre, táborunk 30. születésnapját minél több néphagyományaink iránt ér-

deklódó résztvevővel együtt ünnepelhesük! A jubileumi Csutorás Nemzetközi Népzenei és Néptánc Táborba hívjuk a 30 év során táborozókat, tanárokat. **2015. augusztus 2-9. között lesz a 30. Csutorás Tábor**, amely a Csutorás Fesztivállal teljeseedik ki. Fellépnek a tanárok, táborozók és természetesen azon együttesek, szólisták, akik a Csutorásban nőttek fel, tanítottak. Minden nyáron volt egy-egy jeles külföldi együttes, aki gazdagította a zenei kínálatot. Meghívjuk őket és a Visegrádi Négyek országai legjobb népzeneit.

Bízunk benne, következő táborunk a tanítás, szórakozás mellett méltó koronája lesz a három évtizedes Csutorás sorozatnak.

Berta Alexandra

Egy kis technika... 105.

Sok szó esett már arról a két alapvető dologról, hogy egyrészt egy énekes sosem kezd el gyakorolni, próbálni, pláne szerepelni beéneklés nélkül. Másrészt nem vállal énektechnikai tudásánál nehezebb darabot. Hangjának védelme, illetve az előadás színvonala érdekében. Minthogy a kóruséneklés is éneklés, ezt a két szabályt ott is be kéne tartani.

De van itt még egy harmadik szabály is, amit szintén a saját jól felfogott érdekében tart be minden énekes. Ez pedig az időtartammal kapcsolatos. Még a jól képzett, helyes technikával éneklő is érzi egy idő után, hogy mára elég volt, abba kell hagyni. Minden további hang már fáradtan jönne ki, rontva a technikai pozíciót, s ezzel a hangot.

Ennek fényében a számos kórusnál rendszeresen megrendezett kórustáborok szinte reggeltől estig tartó tanuló próbái enyhén szólva szembe mennek ezzel a harmadik szabállyal. A karnagy szeme előtt a nehéz feladat, a sűrű idő lebeg, nemigen tart közvélemény kutatást, hogy kinek a hangja fáradt el. Látszólag nagy az előrehaladás, több nehéz művet tető alá lehet hozni e koncentrált időszakban, de tudni kell arról, hogy a zenei betanulással együtt megtörténik a hangszervi is, vagyis a gége nem felejt. Ha fáradtan gyakoroltunk be valamit, akkor azzal annak a torokállását is begyakoroltuk, és mattan, fakó hangzással fog megszólalni a mégoly ihletett szereplés pillanataiban is. Akinek nem csak a zenei precizitás, s hozzá a lelkesedés, az ihletettség a fontos, hanem a szép hangszín is, annak érdemes erre is figyelnie.

Javaslatok.

Kiváló hangkímélő a néma éneklés, tehát belső hallással elképzelni a hangot (ez a tiszta intonációra is jó hatással van), s egyes szakaszokat, vagy akár egész darabot csukott szájjal, akár hang nélkül artikulálva végig énekelni. Utóbbi az ajkak aktivitásához is szoktat, tehát javítja majd a szövegmondást.

Hangfelvételtől követte a kottát, kinek - kinek a saját szövegét kiszűrni, aktívan hallgatni majdnem az énekléssel egyenértékű tanulási folyamat.

Szöveget halkán, precíz artikulációval, ritmusban mondva gyakorolni.

Dr. Bruckner Adrienne

Egyes példányok (ára: 300,-Ft) beszerezhetők:

Nagykanizsán: Katona Noémi előadónál a Hevesi Művelődési Központban (Széchenyi tér 5-9.)

Pécsett - Pécsi Nevelők Háza Egyesület székházában (Pécs, Szent István tér 17.)

Tatabányán Saltzer Géza karnagnál és a Szerkesztőségben